Jaargang 104. Vrijdag, 25 Julij 1845. No. 59.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, op VRIJDAG, den 25sten Julij 1845, des middags te 12 uren, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS dezer Stad, bij inschrijving en opbod aan te besteden:

I. Het AFBREKEN, ENZ. van de OUDE HOUTEN WALBESCHOEIJING, en daarvoor in plaats zetten van eene nieuwe HOUTEN WALBESCHOEIJING aan de Haven enz. van het Snikdiep aan de *Nieuwe Schans*, in drie gedeelten, uit te voeren in de jaren 1845, 1846 en 1847.

II. Het ZETTEN van een PAND nieuwe HOUTEN WALBESCHOEIJING aan den zuidwestvleugel van de Brug over het Noordbroekster Diep aan de Hoofdvaart in het oosten van *Sappemeer*.

III. Het VERWEN van het GEBOUW der ACADEMIE *MINERVA*, de STADSWAAG en de TAFELS en BANKEN in de Latijnsche Scholen, in 3 percelen.

De Voorwaarden van deze Besteding zullen van VRIJDAG, den 11den dezer, ter Stads Secretarij ter lezing liggen, en die van perceel no. 1 van ZATURDAG, den 12den dezer, mede te *Nieuwe Schans*, ten Huize van den Logementhouder H. SMIT; — terwijl informatiën te bekomen zijn bij den Stads Bouwmeester D. H. BOSS.

GRONINGEN, 7 Julij 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen, ten gevolge de door Zijne Majesteit verleende magtiging, ter kennis van de gegadigden, dat op WOENSDAG, den 30sten dezer maand, des namiddags te 3 uren, in het Raadhuis, door den Heer Notaris Mr. **W. LAMAN TRIP**, residerende te *Groningen*, in het openbaar ter verkoop zullen worden aangeboden: de aan de Stad *Groningen* toebehoorende **BEHUIZINGEN**, bewoond geweest door de Heeren VAN GIFFEN en VAN MELSEN; staande op den voor allen **WINKELHANDEL** meest voordeeligen stand op het punt van vereeniging van de Groote Markt, de Vischmarkt en de Heerestraat, en zulks op de Voorwaarden, welke sedert de voorloopige aankondiging van den 25sten Junij l.l. ter Stads Secretarij voor Gegadigden ter lezing liggen; zullende de gemelde Behuizingen voor het Publiek ter bezigtiging zijn opengesteld op *Maandag* en *Dingsdag*, den 28sten en 29sten dezer, telkens des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 3 tot 5 uren, en op *Woensdag*, den 30sten dezer, des voormiddags van 10 tot 12 uren; terwijl inmiddels degenen, die verlangen mogten dezelve vooraf te bezien, zich daartoe bij den Stads Bouwmeester kunnen aanmelden.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 14den Julij 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen, naar aanleiding eener bij HEd. ingekomen missive van den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, ter kennis van de Ingezetenen, dat, behalve de reeds openstaande **VERWISSELING** der **OUDE DUBBELTJES** tegen 10cents-stukken, een iegelijk, gedurende DE VIER LAATSTE DAGEN DEZER MAAND JULIJ, zijne dan nog overige OUDE DUBBELTJES bij ALLE AGENTEN van de SCHATKIST, RIJKS ONTVANGERS en DIRECTEUREN van de POSTKANTOREN zal kunnen *VERWISSELEN* tegen tiencents-stukken, of, deze ontbrekende, tegen andere speciën.

Burgemeester en Wethouderen noodigen diensvolgens de belanghebbenden uit, om daarvan gebruik te maken, ten einde voor te komen de schade, die zij zouden kunnen ondervinden, bij het ontmoeten van zwarigheid in het uitgeven van oude Dubbeltjes met den 1sten Augustus aanstaande.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 21sten Julij 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Groningen*, bij besluit van den 15den dezer, no. 25, gearresteerd en invorderbaar verklaard SUPPLETOIR KOHIER van het PATENTREGT, over het 4de kwartaal van het dienstjaar 184⁴⁄₅, van deze Gemeente, aan den Heer ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Gemeente ter invordering is overgegeven; — en herinneren tevens de belanghebbenden, dat, bijaldien zij mogten vermeenen, bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten moeten worden geschreven op Zegel, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 24sten Julij 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

HAMBURG, 18 Julij.

In onze haven zag men dezer dagen het zonderlinge contrast, dat een schip, *Victor*, bij eene weersgesteldheid van 28 a 30 graden, met eene lading ijs werd bevracht. Dit namelijk is eene nieuwe spekulatie van een' koopman alhier, de heer *Mamosy*, die van hier geheele blokken ijs, aan welke in den jl. winter geen gebrek was, naar Rio-Janeiro afzendt, waarmede hij zich voorstelt goede zaken te zullen doen. De ijslagen zijn zorgvuldig tusschen houten spanen gepakt, en, om met één' klap twee vliegen te slaan, gaat gelijktijdig met het tot ijskelder hervormde schip eene lading boter, ham, vleesch, ansjovis, enz. enz. derwaarts af.

FRANKFORT, 19 Julij.

Uit Berlijn schrijft men, dat het Pruissische ministerie thans geheel bijzonder op het communisme het oog gevestigd houdt. Naar het vorstendom Neuenburg, alwaar in den jongsten tijd communistische genootschappen zijn ontdekt, zijn de doeltreffendste bevelen uitgevaardigd, om dergelijke machinatiën met allen nadruk tegen te werken, en dezelve op de krachtdadigste wijze te onderdrukken. Te Berlijn wordt het onderzoek over de communistische intrigues, die, zegt men, in den Hirschberger Palts, in Silezië, nu onlangs hadden weerklank gevonden, met groote kracht bewerkstelligd.

— Het vroeger uit Konstantinopel medegedeelde berigt, dat de luchtreiziger *Comaschi*, welke 14 dagen vermist was, behouden in de hoofdstad terug gekomen was, is, gelijk thans gemeld wordt, ongegrond geweest. Men hield het er nu algemeen voor, dat hij bij zijne laatste luchtreis was omgekomen.

Van den 21sten. Pastoor *Kerbler* is nu bepaaldelijk als dienstdoend geestelijke bij de Duitsch-Catholijke gemeente alhier aangesteld, ten behoeve van welke gemeente onlangs weder aanzienlijke inschrijvingen, door voorname ingezetenen dezer stad, gedaan zijn.

KEULEN, 19 Julij.

Uit Bremen schrijft men, dat een Groenlandsvaarder, die met 4 walvisschen en 4000 robben aldaar is terug gekeerd, de tijding heeft gebragt, dat 16 andere, die zich van de Weser insgelijks naar de Groenlandsche wateren hebben begeven, te zamen 35,000 robben en 8 walvisschen hebben gevangen.

— In het stadje Waldenburg, in Silezië, hebben de nieuwe Dissidenten of Duitsche Catholijken het bestuur in groote verlegenheid gebragt. Bijna alle Roomsch-Catholijke bewoners zijn tot die nieuwe godsdienst overgegaan, en verlangen, dat hun de Roomsche kerk zal worden afgestaan, en dat dezelve niet in het bezit van de weinige overgeblevene Roomsch-Catholijken zal blijven. De opperpresident der provincie heeft te vergeefs getracht, de gemoederen der beide partijen tot bedaren te brengen.

— Op den 8sten Julij werd het gedenkteeken, ter eere van *Jean Paul* opgerigt, feestelijk ontbloot en ingewijd; vele vrienden, waaronder het gymnasium met zijnen rector en het hof, waren daarbij tegenwoordig. Het monument, vervaardigd in de koninklijke metaal-gieterij te Munchen, is geplaatst vóór het huis, waarin *Jean Paul* geboren werd.

— Een boer, *Eugenius Gregorieuw*, heeft van den Keizer van Rusland eene belooning van 50 roebels ontvangen, omdat hij zijnen eigenen zoon, die zich aan de krijgsdienst onttrok en in het huis des vaders bescherming zocht, zelf aan de overheid uitgeleverd heeft. Dit wordt in alle Russische en Poolsche dagbladen bekend gemaakt, opdat dit voorbeeld bij een' ieder' navolging vinde en men wete, hoe men in Rusland een opofferend heroïsmus, hetwelk herinnert aan den ouden tijd der Spartanen, beloont.

DUSSELDORP, 20 Julij.

De speculatie in huizen ontwaakt thans eerst met ware woede, voornamelijk in den omtrek der beide spoorwegstations; alles zal daar in logementen herschapen worden, zoodat waarschijnlijk meer dan voor de behoefte noodig is tot stand zal worden gebragt, zóó zelfs, dat ten laatste meer logementen dan bezoekers aanwezig zullen zijn.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 19 Julij.

Het Huis der Gemeenten heeft eergisteren besloten tot de tweede lezing van eene door de ministers voorgedragene wet, welke strekt, om ook Israelieten in de gelegenheid te stellen, om leden te worden van gemeente-besturen. Volgens de tot dus ver bestaande bepalingen namelijk, moet, bij het aanvaarden van die betrekking, door den daartoe benoemden persoon eene soort van ambts-eed worden afgelegd „op het ware geloof van een *Christen*," welke verklaring de Israelieten niet kunnen afleggen, en hun mitsdien zijdelings van de bediening zelve uitsluit. In deze verklaring nu wordt, volgens de aanhangige wet, zoodanige verandering gemaakt, dat ook de Israelieten dezelve zullen kunnen afleggen. Slechts 11 van de aanwezige 102 leden van het Lagerhuis hebben tegen de tweede lezing van het ontwerp gestemd. — Door het Huis der Lords is de bewuste voordragt reeds aangenomen, en mede zonder tegenstand van eenig belang. Vroeger, onder het bewind der Whigs, had de laatstgenoemde vergadering, en vooral de in hetzelve zitting hebbende geestelijkheid, zich herhaaldelijk met den meesten nadruk tegen dusdanige hervorming verklaard.

— Op een diné, onlangs te Londen door den prins *van Esterhazy* aan den Franschen gezant gegeven, had hij dezen aan zijne regterhand, en aan zijne linker den prins *van Hesse-Philipstadt* en den markies *van Anglesea*. Deze drie laatstgemelden hadden te zamen slechts drie beenen. De Fransche gezant had er een in den slag van Leipzig verloren; de prins *van Hesse-Philipstadt* was het zijne in den veldslag van Borodino afgeschoten, en de markies *van Anglesea* verbeurde het zijne in den slag van Waterloo.

— Een der beroemdste en tevens der regtschapenste staatsmannen van Engeland, lord *Grey*, is Donderdag avond op Howick-House, in Northumberland, overleden; hij was 82 jaren oud. Zijn zoon, lord *Howick*, vertegenwoordiger van Sunderland in de Kamer der gemeenten, volgt hem in zijne titels en in zijn vermogen op. Hij heeft zich reeds vroegtijdig als een groot voorstander der Whigpartij doen kennen. In 1806 verkreeg hij voor de eerste maal, als eerste lord der admiraliteit, eene plaats in het Kabinet, en werd, na den dood van *Fox*, secretaris van Staat voor buitenlandsche zaken. Later uit het bewind geraakt, kwam hij in 1830 aan het hoofd van het Kabinet, en hielp toen vele gewigtige hervormingen tot stand brengen. De terugkomst der Torys tot het bestuur verwijderde hem andermaal uit de ministeriële betrekking. Zijne bemoeijingen in de geschillen tusschen Nederland en België zijn bekend.

— Er is eene nieuwe handelstak bedacht: het aanvoeren van ijs uit Amerika. De eerste lading van Amerikaansch ijs is regtstreeks in de Clyde aangebragt met den brigantijn *Acton*, dezer dagen uit New-York aangekomen. De lading was uit het Rockland-Meer gekregen, en het ijs bestaat uit fraai gezaagde blokken van omstreeks twee centenaars, elk met al de regelmatigheid van eene lading vierkante steenen. Het verlies op reis is zeer gering geweest, ofschoon er maar weinige voorzorgen waren genomen.

— Het beminnenswaardige gezin van Keizer *Nikolaas* van Rusland, dat uit vier zoons en drie dochters bestaat, is van de wieg af aan door Engelsche minnen en gouvernantes, onder het opzigt eener oude Schottin, die de *bonne* van den tegenwoordigen Keizer in zijne kindschheid geweest is, opgepast en verpleegd. Deze Schottin heeft den rang van generaal (want in Rusland wordt alles naar militaire schaal gemeten), zij werd met de St. Andreas-orde versierd, tot den adelstand verheven en rijk gemaakt. Voor nu 55 jaren kwam deze vrouw met eene koopmans familie, die op goed geluk af naar Petersburg ging, als een dienstmeisje naar Rusland. Een gelukkig toeval verschafte haar eene aanstelling als onder-kindermeid in de familie van Keizer *Paul*, alwaar zij inzonderheid zich met den tegenwoordigen Keizer had bezig te houden, dien zij leerde Engelsch spreken. Zijne verkleefdheid aan haar was zoo groot, dat hij haar, toen zij in het huwelijk trad, aan het hoofd van het toezigtpersoneel over zijne kinderen aanstelde, alwaar zij eervol alle militaire graden tot op haren tegenwoordigen generaals-rang is doorgegaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Julij.

De werkzaamheden betrekkelijk het gieten der kanonnen, bestemd voor de wapening van Parijs, hebben reeds een begin genomen; militaire inspecteurs hebben de gieterijen van het gouvernement, welke daartoe in gereedheid gebragt worden, onderzocht. Aanzienlijke inkoopen van koper zijn voor rekening van den staat gedaan.

— Uit Algiers wordt, van den 10den Julij, de aankomst gemeld van den luit. kolonel *Cailler*, adjudant van den minister van oorlog, met eene bijzondere zending bij den maarschalk gouverneur belast.

Men kan als zeker melden, dat, indien de expeditie tegen de Kabijlen in den aanstaanden herfst niet gelukt, de maarschalk *Bugeaud* het bestuur over Algerie zal nederleggen. De maarschalk *Soult* is het met den maarschalk, hertog van Isly, volkomen oneens over het nut dezer expeditie. Indien de Kabijlen echter hunne vijandelijkheden tegen onze geallieërden vervolgen, zal men zich wel genoodzaakt vinden een legercorps naar het westen te zenden; want volgens de berigten, die wij van Dellys ontvangen, schijnt het, dat de kolom van generaal *Gentil* niet toereikende is, om de Kabijlen, die reeds verscheidene stammen hebben geplunderd, in bedwang te houden. De zaken nemen aan die zijde een ernstig aanzien.

Derhalve is nu de oorlog in het centrum overgebragt; want de opstand is in den kring van Orleansville niet volkomen gedempt. Ongelukkigerwijze stelt ons de groote warmte buiten de mogelijkheid, om krachtdadig aanvallenderwijze te ageren. Vóór de maand September kan niets gewigtigs verrigt worden.

Van den 20sten. De tijding der sluiting van de Jezuïten-woningen in Frankrijk heeft in Italië eenen diepen indruk gemaakt. Te Parma hebben demonstratiën tegen de E. E. P. P. plaats gevonden: verscheidene personen zijn gearresteerd. Ook te Modena zijn onlusten uitgeborsten, en de cursussen der geneeskundige faculteit gesuspendeerd. Verscheidene karabiniers zijn te Castel-Bolognese (Legatie van Ravenna) gesneuveld, bij gelegenheid van eenen twist tusschen de karabiniers en jongelieden van het land.

— Onlangs werd de heer *Cremieux*, president van het Israelietisch consistorie te Parijs en genoegzaam bekend door zijne tusschenkomst in de verschrikkelijke gebeurtenissen te Damascus, als een der bekwaamste advokaten, door de gemeente van Frontignan verzocht, derzelver belangen in de volgende zaak bij het hof van cassatie te verdedigen. De heer van het dorp, namelijk, had vóór de revolutie aan de kerk een' zilveren kelk geschonken. Zijn zoon kreeg twist met het bestuur en eischte den kelk terug, die door de gemeente als een palladium heilig gehouden werd. Het kwam tot een proces, dat de gemeente verloor; zij besloot echter de zaak voor het hof van cassatie te vervolgen. *Cremieux* wikte en woog de zaak, vond ze twijfelachtig en schreef ten spoedigste aan zijne cliënten, hen radende, van het proces af te zien, waarbij hij hen tevens deed opmerken, dat de kosten op 500 francs zouden loopen. Het antwoord volgde aldra. *Cremieux* ontving de 500 francs, welke de arme lieden, om hunnen kelk te redden, met vreugde bijeengebragt hadden. Intusschen besliste het hof van cassatie ten nadeele van de gemeente. *Cremieux* gaf de goede dorpbewoners van den treurigen afloop der zaak kennis, zond echter tegelijk, onder adres van den maire, een' fraaijen kelk in vermeil, met verzoek, hem te willen toestaan, de gemeente aldus haar verlies te vergoeden. Vier maanden verliepen; geen antwoord. *Cremieux* vond dit onbegrijpelijk. Op zekeren dag ontving hij echter een' brief, inhoudende, dat de municipaliteit der gemeente Frontignan, na rijp beraad, besloten had, uit erkentelijkheid voor den fraaijen kelk, het portret van den wakkeren advokaat in het koor der kerk te plaatsen; hetwelk ook alzoo geschiedde. *Cremieux* is voornemens, eerstdaags het dorp te bezoeken, om te zien, hoe zijn portret in de Christelijke basilika figureert.

Van den 21sten. Koning *Lodewijk Philips* heeft officiëel berigt ontvangen, dat de Koningin van Engeland dit jaar Frankrijk niet zal bezoeken, daar de reis, welke zij naar haren schoonvader, den Prins van Koburg, moet doen, haar langer in Duitschland zal ophouden, dan zij aanvankelijk had gedacht.

— De zittingen der wetgevende Kamers zijn heden officiëel gesloten. De Pairs hielden gedurende deze laatste zitting tweeënnegentig bijeenkomsten. Bij het sluiten der vorige zitting telde de Kamer 285 leden; sedert zijn er 17 overleden en 36 nieuwe benoemd. De Kamer der Pairs heeft sedert hare instelling nooit meer dan 342 leden geteld.

— Ten gevolge van eene vergrooting van het paleis van justitie, zullen wel denkelijk twee huizen, waarin beroemde mannen zijn geboren, moeten worden gesloopt, te weten: het huis, waarin *Bouilleau*, zoon van een' griffier der zoogenoemde Groote Kamer, in 1636 ter wereld is gekomen, en het huis, waarin *Voltaire*, zoon van een' notaris van het Châtelet, in 1694 is geboren. Men verhaalt, dat een Engelschman beide wil koopen, en de materialen naar Engeland overbrengen, ten einde de bedoelde huizen aldaar, steen voor steen, weder te laten opbouwen.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 21 Julij.

Bij besluit van den 15den Julij j.l., no. 48, heeft Z. M., ter vervanging van den vroeger emeritus verklaarden heer *Reinwardt*, tot gewoon hoogleeraar in de wis- en natuurkundige faculteit bij de hoogeschool te Leiden benoemd den heer *W. H. de Vriese*, med. doct., hoogleeraar in de kruidkunde aan het athenaeum illustre te Amsterdam.

— Nadat Z. M. gisteren namiddag tegen 1 uur per extra spoortrein naar Soestdijk was vertrokken, is Hoogstdezelve dien avond ruim 11 uren van daar weder alhier terug gekeerd. Men verzekert, dat Z. M. zich derwaarts begeven heeft, om afscheid te nemen van H. M. de Koningin. Z. M. is voornemens, aanstaanden Woensdag of Donderdag naar Londen te vertrekken en zal waarschijnlijk acht dagen aldaar verblijven. In verband met die reize, heeft de minister van koloniën aangekondigd, dat op den 23sten en 30sten dezer de gewone audiëntie geen plaats zal hebben; zijnde de twee Woensdagen, gedurende welke Z. M. afwezig zal zijn; zullende de Koning door den minister van koloniën worden vergezeld.

Van den 22sten. De Hooge Raad heeft, bij arrest van den 24sten Junij jl., *verworpen* het beroep in cassatie, ingesteld door *P. W. van der Ploeg*, kolonist op de Ommerschans, die, bij arrest van het prov. geregtshof van Overijssel, van den 11den Maart 1845, wegens poging tot brandstichting, is veroordeeld tot de straffe des doods.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 17den dezer zijn benoemd tot raadsheeren in het provinciaal geregtshof in Overijssel: mr. *A. van de Graaff*, griffier bij dat hof, ter vervanging van wijlen mr *J. E. Hubert*, en mr. *P. A. van Steenbergen*, advocaat te Zwolle, ter vervanging van wijlen mr. *R. S. van der Gronden.*

Van den 23sten. Z. M. de Koning vertrekt heden naar Engeland. Reeds is het gevolg van Hoogstdenzelven tot dat einde naar Rotterdam vooruit gereisd.

AMSTERDAM, 22 Julij.

Een voornaam huis van commercie alhier heeft, ten aanzien der schipbreuk van den O. I.vaarder *Jan Hendrik*, kapit. *Eichelberg*, de volgende omstandige bijzonderheden van den kapitein zelven van dien verongelukten bodem ontvangen:

Op den middag van den 29sten Mei d. j. was gemeld schip op de hoogte van de linie in goeden staat zeilende en vervolgde deszelfs koers met flaauwe, ongestadige koelte uit het Z. O., en dikke heijige lucht, sturende Z. W. ten Z. (volgens welken koers men verre beoosten de St. Paulusrotsen moest heenloopen) tot den daarop volgenden nacht te 2 uren, als wanneer men branding, digt onder lij, bemerkte; men trachtte het schip te doen wenden, welke poging echter door den hevigen storm mislukte. Het schip viel hierop sterk, stiet op de rotsen het roer af, en viel dadelijk met de luiken te water; men kapte de giek los, en trachtte hiermede de scheepspapieren en eenige provisiën op de rotsen te brengen; het vaartuig sloeg echter door de hooggaande zee om, waarbij de derde stuurman, 2 matrozen en 1 scheepsjongen verdronken. De kapitein, zich van een' tros voorzien hebbende, sprong over boord, en, na zesmalen van de klippen terug te zijn geslagen, waarbij hij ettelijke zeer ernstige kwetsuren bekwam, gelukte het hem, gemelden tros aan een rotspunt te bevestigen, waardoor hij aan de overige equipage de gelegenheid verschafte, van boord en op de klippen te geraken. Den 30sten Mei was er bijna niets meer van het wrak te zien, door de schepelingen werden op dien en den volgenden dag de sloep, benevens 1 vat meel, 3 vaten spek, 7 vaten ingelegde groenten, 2 vaten boter, 2 ankers azijn, en 1 okshoofd jenever opgevischt, ook gelukte het hun, eenige zeilen te redden, waarvan eene tent werd opgeslagen, voorts vond men op de klippen ettelijke vogeleijeren, en ving eenige visschen en krabben. De tweede stuurman had de tegenwoordigheid van geest gehad, bij het verlaten van het schip, eene Hollandsche driekleurvlag mede te nemen, welke op de rotsen geplant werd, ten einde aan de voorbij zeilende schepen de aanwezigheid van schipbreukelingen kenbaar te maken. Op den ochtend van den 1sten Junij was men bezig de sloep te re-

pareren, als wanneer men in het Z. W. eene bark bespeurde; de opperstuurman, benevens de timmerman, bootsman, vier matrozen en een passagier begaven zich hierop in de sloep, ten einde te trachten, het in het gezigt zijnde schip te bereiken; de opkomende heijige lucht echter maakte het onmogelijk te vergewissen, of zij al dan niet in deze poging geslaagd zijn. Den 3den Junij, des ochtends te 8¼ uur, ontwaarde men in het Z. O. een barkschip, hetwelk, naderbij komende, de Engelsche vlag heesch, zeil minderde, en deszelfs sloep naar de klippen afzond. De kapitein weigerde de klip te verlaten, vóór dat de overige equipage gered was; de tweede stuurman *P. Zeeman* en de scheepsdoctor drongen er echter ten sterkste op aan, dat hij met de eerste sloep zou vertrekken, en daar hij, uit hoofde der bekomene wonden, niet gaan kon, vervoerden zij hem naar de sloep, waarin reeds 7 man der equipage plaats genomen hadden en aan boord van het Engelsche schip *Chance*, kapt. *Roxby*, werden gebragt. De kommandant van dezen bodem ontving de schipbreukelingen op het gulst, deed al het mogelijke, om de op de rots achtergeblevenen te redden, en zond te dien einde twee sloepen met al de manschappen, die aan boord gemist konden worden, naar de klip af; hevige stroom en tegenwind beletteden hen echter in deze poging te slagen, zoodat de sloepen, onverrigterzake, laat in den avond terug keerden. De *Chance* kruiste nog 6 à 7 dagen in den omtrek, maar doordien wind en stroom haar gedurig verder deden afdrijven, zag deszelfs bevelhebber zich genoodzaakt zijne reis voort te zetten. Hoe smartelijk was het voor allen, in de droevige noodzakelijkheid te zijn, de elf op de klip achtergeblevenen aan hun noodlot over te laten; de belangelooze handelwijze van den tweeden stuurman en doctor vooral hadden een beter lot verdiend. Hun toestand echter, hoezeer verre van opbeurend te zijn, is nog niet volstrekt hopeloos, daar de achtergebleven voorraad, bij eenige zuinigheid, nog wel eene maand zal kunnen strekken; ook werd het vangen van visschen en krabben, alsmede het opzoeken van vogel-eijeren dikwijls met goeden uitslag bekroond, terwijl de geborgen zeilen de gelegenheid verschaffen, om, bij opkomenden regen, eenen watervoorraad te verzamelen. Kapitein *Roxby* meldde ook, dat nog verscheidene schepen na hem moesten vertrekken, en denkelijk denzelfden koers zouden houden, als wanneer de van de rotspunt waaijende Hollandsche vlag ligtelijk een derzelven den nood der schipbreukelingen kan kenbaar maken, en aldus redding aanbrengen.

Het edele gedrag van kapt. *Roxby* kan niet genoeg geroemd worden. Hoezeer zijn eigen watervoorraad niet groot was, ontving hij degenen, die het hem gelukt waren te redden, op de meest minzame wijze. Hij en zijne manschappen voorzagen kapitein *Eichelberg* en deszelfs bijhebbende equipage van de meest noodige kleedingstukken, hij verbond de wonden der gekwetsten, en trachtte aan allen het verblijf aan boord van de *Chance*, gedurende de geheele reis, zoo aangenaam mogelijk te maken.

De geredde schipbreukelingen zijn in den morgen van laatstleden Zondag, aan boord van de Engelsche stoomboot *Ocean*, te Brielle aangebragt, en vervolgens met de Brielsche stoomboot te Rotterdam aangekomen.

De *Jan Hendrik* behoorde te Rotterdam te huis, was achthonderd tonnen (of vierhonderd Java-lasten) metende, en deed de eerste reis.

Penedo de San Pedro, anders genoemd St. Pauls-Eilanden, zijn eene groep van vijf steile, ruwe rotsen, zonder eenig gewas, en bedekt met vogelmest, zonder ankergrond en eene geschikte plaats om te kunnen landen, hebbende eene uitgestrekheid van nagenoeg een vierde Engelsche mijl in omtrek, en op den afstand van twee Engelsche mijlen geen grond te bekomen met eene lijn van 100 vadems.

Van den 23sten. Met den besten uitslag werd op den 18den dezer de laatste put ingesloten voor den dijk, tot omringing van het westelijk deel des polders *Anna Polowna*, in Noord-Holland.

In ruim 14 weken zijn nu dus 3200 bunders land, door eenen dijk van 14500 ellen of meer dan 2½ uur gaans lengte, van de zee afgesloten en aan dezelve ontwoekerd, zullende deze dijk binnen weinige weken zoodanig verhoogd en verzwaard zijn, als volgens menschelijke berekening ruim voldoende is, om voor het duurzaam behoud der aangewonnen gronden gerust te wezen.

— Naar wij vernemen, zal met de afbreking der hulpbeurs op den Dam op den 15den Augustus een' aanvang worden gemaakt. Daar evenwel de nieuwe beurs niet vóór de tweede kermisweek zal betrokken worden, zal inmiddels het Rembrandtsplein tot het houden der beurs worden gebezigd. Tegen den 8sten September verwacht men de plegtstatige opening van het nieuwe beursgebouw; men gelooft, dat die plegtigheid door Z. M. zal worden bijgewoond.

— Volgens brief van Harlingen, van den 19den dezer, hadden de Harlinger Groenlandsvaarders *Dirkje Adama*, commandeur *O. Mehlen* en *Spitsbergen*, commandeur *J. Both*, ieder een' visch gevangen en 2000 robben geslagen.

— In de dennenbosschen onder Groesbeek is, behalve de rups, welke op de Veluwe zoo vele schaden aanrigt, nog eene andere soort van rups ontdekt, uit welke zich de vlinder ontwikkelt, die den naam van non (*bombyx-monacha*) draagt. — Deze rups is grooter en vooral veel dikker dan de gewone denrups, en daarbij harig. Zij is dus gemakkelijk van de andere soort te onderkennen.

'sHERTOGENBOSCH, 20 Julij.

Het adres, door mr. *B. Hartogensis* aan de provinciale Staten ingediend en hetwelk strekkende was, om, door tusschenkomst van dat collegie, ter oorzake van de voortdurende overstroomingen der landerijen in deze provincie, bijzonder der lage polders, voor dit jaar geheele kwijtschelding van belasting te verkrijgen en voor het vervolg, om gezegde, jaarlijks aan overstrooming blootstaande landerijen eene verminderde klassificatie te doen ondergaan, vindt, naar men hoort, veel bijval, en zoude zelfs een aantal grondeigenaren op dit voorbeeld besloten hebben, die vraag per adressen aan Z. M. den Koning te ondersteunen, daar het toch onmogelijk is schatting te betalen van goederen, die hoegenaamd geene inkomsten leveren.

Treurig ziet het er thans in de omstreken dezer stad uit; het water valt wel langzaam weg, doch het maakt slechts plaats, om den grondeigenaar te doen zien, dat alles verrotten zal of reeds verrot is; en nog treuriger is het voor de landlieden in het verschiet, daar zij niets kunnen oogsten en zoodoende voor velen in den aanstaanden winter het gebrek nijpende zal wezen; wanneer wij geene betere waterkeeringen of waterlozingen (en dat wel spoedig) verkrijgen, verdwijnen alle inkomsten voor de grondeigenaren en dus ook alle schattingen voor den Staat.

GORINCHEM, 22 Julij.

Heden is alhier een betreurenswaardig ongeluk gebeurd. Bij het schijfschieten van de 2de komp., 2de batt., van het 8ste regement infanterie, in de vestingwerken dezer stad, tusschen de bastions no. 9 en 10, is de fuselier *W. v. P.......* door een' kogel zoodanig getroffen, dat hij dadelijk dood bleef. De kogel, welke op driehonderd passen afstand geschoten werd, is gegaan raserend over den observatiepost, waarin gezegde fuselier stond, in plaats van te zitten, zoo als hem door zijne superieuren bevolen en waartoe hij herhaaldelijk door zijne zich bij hem bevindende kameraden aangemaand was.

GRONINGEN, 23 Julij.

Heden had, in de Nieuwe kerk, wederom het jaarlijksch examen plaats van de kweekelingen van het Instituut voor Doof-stommen hier ter stede, eene der oudste inrigtingen van dien aard in Europa.

De heer dr. C. GUYOT, lid der hoofddirectie en eerste Instituteur, opende hetzelve met eene korte, aan deze plegtigheid passende rede, waarna de kweekelingen, 150 in getal, in iedere klasse proeven gaven van hunne gemaakte vorderingen in de verschillende vakken van onderwijs, en wel ditmaal op de wijze, gelijk zulks bij de openbare lessen in het Instituut des Woensdags geschiedt, zoo ver dit de plaats en tijd gedoogden, terwijl de spreker telkens vooraf opgaf hetgene in iedere klasse onderwezen werd. Om de bewijzen van hunne vorderingen in handwerken en ambachten te doen zien, wandelden de kweekelingen, met hunne sierlijke proefstukken in de hand, de beide lange tafels rond, eene in hare soort eigenaardige, verrassende vertooning. De plegtige prijsuitdeeling volgde hierop, en daarna werden er ontslag-acten uitgereikt aan 17 kweekelingen, welke als bekwaam om in de maatschappij te verkeeren, het Instituut verlaten; van dezen hebben *zeven* hunne geloofsbelijdenis, naar de leer der Hervormden, voor eenige weken afgelegd in handen van den weleerw. heer C. H. VAN HERWERDEN, C.H.z; zijn *acht* Roomsch-Catholijken tot de eerste H. Communie toegelaten door den weleerw. heer F. W. A. JANSEN, en zijn *twee* Israelieten, ten overstaan van de Godsdienstige Israelietische schoolcommissie en van den heer opper-rabbijn, in hunne geloofsleer onderzocht. Twee van deze jongelieden bedankten, uit naam van hunne kameraden, de eerste in krachtige gebaren en de andere met luider stem, de hoofddirectie en onderwijzers voor de opvoeding en het onderwijs, door hen hier genoten. De heer GUYOT liet daarop mede eenige woorden van dankzegging volgen aan de weder talrijk opgekomene schare van ingezetenen en vreemden, voor hunne belangstellende tegenwoordigheid.

Van de bovengenoemde 150 kweekelingen des Instituuts zijn 86 jongens en 64 meisjes; zijn 76 jongens in het jongens-kosthuis, 57 meisjes in het meisjes-kosthuis, en 10 jongens en 7 meisjes in het Israelitisch kosthuis verzorgd.

Van dezen zijn: 94 Gereformeerd, 34 Roomsch-Catholijk, 2 Doopsgezind, 2 Evangelisch-Luthersch, 1 Remonstrantsch, 14 Hoogduitsch-Israelietisch en 3 Portugeesch-Israelietisch.

Van deze 150 kweekelingen zijn uit de provincie Noord-Holland 42, Zuid-Holland 28, Vriesland 18, Groningen 17, Utrecht 11, Gelderland 9, Overijssel 8, Zeeland 7, Drenthe 5, Noord-Braband 2, Limburg 1, uit de Westindiën 1 en uit de Oostindiën 1.

Het volle kostgeld (*f* 250,00) wordt betaald voor 2 kweekelingen, eene toelage van *f* 125 voor 1, van *f* 100 voor 3, van *f* 52 voor 1, van *f* 50 voor 4, van *f* 45 voor 1, van *f* 40 voor 1, van *f* 30 voor 1, van *f* 25 voor 8, van *f* 20 voor 1, van *f* 15 voor 1, van *f* 10 voor 4; geheel voor rekening van het Instituut zijn 122.

Van de jongens leeren het kleermaken 20, letterzetten 9, schoenmaken 8, kuipen 6, schrijnwerken 6, wagenmaken 6, boekbinden 4, blikslaan 4, zeilmaken 2, borstelmaken 2, timmeren 2, mandemaken 1, broodbakken 1, stoeldraaijen 1, smeden 1, steengraveren 1; nog op geen ambacht zijn 12; van de meisjes leeren het naaijen, borduren, enz. 53 en het breiden 11.

— In den namiddag van den 19den dezer, omstreeks te 2½ uur, is er brand ontstaan in de behuizing van den schoenmaker HENDRIK TJARKS SPORTEL, te Westerlee, die dermate in hevigheid toenam, dat de behuizing binnen weinige oogenblikken in lichte laaije vlam stond en geheel verbrandde. Eenige daarin aanwezige huismeubelen en eene koe zijn gered, doch de overige huismeubelen, eene partij leder en eenige schoenen en laarzen zijn eene prooi der vlammen geworden. De oorzaak van den brand is niet bekend, maar de behuizing is tegen brandschade verzekerd.

Volgens de jaarlijksche verslagen wegens den toestand der verschillende provinciën, die in de laatste vergaderingen der Provinciale Staten zijn uitgebragt, bedroeg de bevolking van het koningrijk op den 1sten Januarij 1845, vergeleken met die op den 1sten Januarij 1844:

		1844.	1845.	
In de provincie	Noord-Braband..	382,709	386,561	zielen.
,,	Gelderland......	359,031	363,135	,,
,,	Zuid-Holland....	546,975	553,356	,,
,,	Noord-Holland..	456,320	460,099	,,
,,	Zeeland.........	154,633	155,149	,,
,,	Utrecht.........	149,746	151,663	,,
,,	Vriesland.......	238,102	241,551	,,
,,	Overijssel......	207,147	209,339	,,
,,	Groningen......	184,619	187,146	,,
,,	Drenthe........	78,854	79,110	,,
het hertogdom	Limburg........	195,482	196,644	,,
	Te zamen......	2,953,618	2,983,753	zielen.
Bevolking op den 1sten Jan. 1844..........			2,953,618	,,
De bevolking was dus op den 1sten Jan. 1845 vermeerderd met			30,135	zielen.
De vermeerdering van bevolking bedroeg, volgens dezelfde staten in het jaar 1843..			26,270	,,

---

REDEVOERING *van den Heer GEVERS VAN ENDEGEEST, over het Wets-ontwerp* tot vaststelling van het Tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer.

(Vervolg van ons vorig nommer.)

Toen, in de tijden van den Noord-Amerikaanschen oorlog, onze gewapende neutraliteit niet werd geëerbiedigd en wij in onmin met Engeland gewikkeld raakten, voeren onze kooplieden onder vreemde vlag. Eerst dekte die vlag alle onze schepen, maar al spoedig werden er ook vreemde kapiteins, later ook vreemde matrozen toe gevorderd, en dat men daarenboven de tusschenkomst van vreemde kantoren te baat moest nemen, behoeft wel geen betoog: zoo leerden allengskens anderen onze wijze van varen, onze uitwegen, onze inzigten, onze pakkingen en sorteringen, onze handelsgeheimen, ons wisselverkeer, eerst van verre, daarna van meer nabij; zoo leerden anderen in onze winsten deelen, met onze kapitalen werken; in alle vakken van handel werd ons de kunst afgezien en bij steeds ongunstiger tijden zagen wij onzen handel, al meer en meer door de vreemden op zijde gestreefd, met rassche schreden verminderen, zagen wij hem, bij rampzaligen oorlog, van de bescherming onzer zeemagt eerst gedeeltelijk, toen geheel verstoken, naar mate de dappere ZOUTMAN op Doggersbank met minder gelukkige gevolgen mogt strijden, of STORY aan de Helder onze laatste oorlogsschepen overgaf: zoo hadden wij verder, aan de Fransche staatkunde verbonden, onzen handel geheel te niet zien gaan, toen de vrede van Amiens in 1802 verademing kwam schenken. Naauwelijks had die vrede de zee weder geopend, of men zag plotseling den wakkeren geest onzer vaderen herleven; de handel zond met nieuwen moed zijne schepen heinde en verre op ondernemingen uit, maar pas een jaar daarna was de oorlog weder uitgebarsten, en waren spoedig nieuwe schier onherstelbare verliezen geleden. Elf bange jaren lang staarden wij op de zee, zonder de zee te kunnen gebruiken, ten zij men zich van duurgekochte *licences* voorzag, of zich aan eene benaauwde smokkelvaart waagde; onze kapitalen lagen werkeloos, onze kantoren verliepen deels, of vestigden zich elders: in dezen berooiden toestand vond 1813 ons terug.

Andermaal ontwaakte de handel toen wel wederom; lust of moed waren nog niet verdoofd, men stak wederom in zee; maar de getijen waren verloopen, en de bakens hadden nog niet kunnen worden verzet. Men kende naauwelijks meer den smaak en de behoeften van andere natiën, of zij waren door den tijd gewijzigd; en al had men ze gekend, wij bezaten geene algemeene stapelplaats meer, gereed om allen met alles te gerijven. Terwijl men hier vroeger de pakking en sortering voor ieder land naauwkeurig kende, en vreemden zelfs, met een' wenk, hier de ladingen konden doen schiften en schikken, juist zoo als de plaats van bestemming het medebragt, was die nijvere talrijke klasse van sorteerders en pakkers genoegzaam geheel verdwenen. Men kende nu de havens niet meer, waar overvloed van de toe te zenden koopgoederen bestond, of waar er navraag aan was; en van daar in den aanvang deerlijk mislukte ondernemingen: op velen werd, in stede van gewonnen, tot 50, soms tot 70 percent verloren. Aan de Havannah of te Buenos-Ayres, bij voorbeeld, zag men duizenden kelders jenever aankomen op een oogenblik, dat er zulk een overvloed van hetzelfde gedistilleerd, uit Amerika, Hamburg en elders afkomstig, aan den wal stond, dat er geene pakhuizen genoeg waren, om die massa te bergen, en alles dooreen, uit vrees van nog grooter verlies, voor wat het maar gelden mogt, in de haast werd verkocht. Ontmoediging was het gevolg van zoodanige teleurstellingen; en toen allengskens de zaken eene betere rigting zouden hernemen, stuitte men op de belangen van België, waarmede wij intusschen vereenigd waren, en op het minder vrijgevig handels-systeem van 1816. Het zou beide partijen vereenigen, maar was onzen handel hoog nadeelig, en ofschoon het in 1822 heette, dat er op terug gekomen was, plukte de handel, ook door de wijze van uitvoering, geringe vruchten van deze halve verbetering. — Daarop volgden de gebeurtenissen van 1830; het embargo, dat, ofschoon kortstondig, echter ook weder nadeelen toebragt; de jaren van oorlog of niet-oorlog, welke pas met het eind-tractaat van 1842 volledig ophielden: en bij dit alles de voortduring van een nu en dan gewijzigd brokkeltarief. Er was nog meer: in de laatste tijden had onze aanzienlijke doorvoerhandel op Duitschland een' vroeger ongekenden naijver en mededinging ondervonden, langs den Rijnstroom niet alleen, maar vooral langs de Belgische ijzerbaan.

Deze waren de omstandigheden, waarin wij sedert 1813 verkeerden. Men had dus sedert dien tijd te worstelen gehad met gebrek aan vrijgevigheid, met de onbestemdheid van afwissellende stelsels en regten, met het mistrouwen der vreemden op eenen Staat, in onzekerheid, omwenteling en oorlog gedompeld, met eene nog steeds toenemende mededinging in den doorvoer. Dertig jaren lang ontbrak dus juist al hetgene, wat een' verloopen handel had moeten opbeuren en herstellen. Zietdaar, Edel Mogende Heeren! waarom wij sedert 1830 zoo weinig vooruit zijn gegaan. Maar juist hierin ligt de aanwijzing van hetgene moet worden gedaan, om eene betere toekomst voor te bereiden. Juist hetgene de handel na zoo vele jammerlijke tegenspoeden nog is, strekt, bij hetgene reeds voorafging, ten betooge, dat op nieuw groote ontwikkeling is te verwachten in een land, waar al de elementen van den grooten handel nog bestaan.

5. Maar *om die goede vooruitzigten verwezenlijkt te zien, moet de weg gevolgd worden, welke tot dusverre ingeslagen is* — de weg van matige regten en vrijzinnigheid.

Geene hooge regten ten behoeve alleen van de schatkist! — In 1725 kwam de provincie Holland alleen jaarlijks 7 millioenen guldens te kort; want men had 30 millioenen en 128 millioenen opgenomen in de twee laatste oorlogen; de lasten beliepen, 20 millioenen in het jaar, en het vast inkomen slechts 13 millioenen. Men vond die tekorten met allerlei hulpmiddelen; met honderdste en tweehonderdste penningen; dan op deze, dan op gene wijze, — maar aan hooge handels-regten tot stijving van 's lands kas werd toen door niemand gedacht. Hooge regten daarenboven voedden den sluikhandel; ook dit begrepen onze voorouders zeer goed. Men leze slechts de middelen tot herstel, aangegeven bij de reeds genoemde propositie van WILLEM IV; ook dáár wordt van den invretenden kanker, van den sluikhandel gesproken, waaraan toen reeds door te velen werd deel genomen, ook door meervermogenden, die het als eene *aardigheid* beschouwden, op vernuftige wijze de regten van de schatkist verregaande te ontduiken; en behoef ik nog iets van den tegenwoordigen sluikhandel te zeggen, die zoo krachtig, op zoo groote schaal als immer, zoo men zegt, wordt gedreven? Wie er aan twijfelt, raadplege de staten van in-, uit- en doorvoer, door de Regering onlangs verstrekt. Er blijkt tastbaar uit, dat een aantal artikelen daarop in veel te geringe hoeveelheid voorkomen, in verhouding tot hun aanzienlijk verbruik. Hoe werden die massa's aangevoerd, welke verbruikt zijn, maar niet onder het bedrag van den invoer begrepen? Door den sluikhandel alleen!

Geene regten van bescherming! zij dooden den handel; want zij belemmeren dien vrijen aan- en afvoer, waardoor de handel bloeit. Zij maken duurder al wat zij beschermen: duurder ten nadeele van allen, ten nutte slechts van weinigen. Zij verdooven den magtigsten prikkel van den fabrikant, om steeds verbeterde voortbrengselen te leveren, om steeds met de wetenschap mede te gaan en op de hoogte van den tijd te blijven. Ik bedoel de vrees voor mededinging van vreemde fabricaten; de veerkracht en den lust, om door vooruitgang te pogen, steeds genoegzamen aftrek te behouden. Zij brengen van zelven, bij gemis van dien prikkel, de behoefte aan nog hoogere regten mede, en wel in dezelfde verhouding, als de vreemde fabrikant vooruitgaat en de inlandsche blijft stilstaan; want waar beschermregten niet genoegzaam zijn, om den aanvoer van steeds goedkooper en beter wordende fabricaten der vreemden geheel te weren, daar strekken zij slechts tot nadeel van de verbruikers, zonder den fabrikant genoegzaam te helpen, daar moeten zij dus worden verhoogd, zullen zij nog eenig doel blijven behouden. Dit vooruitzigt ontmoedigt den handel meer en meer, en als de handel verloopen is, hoe zal dan het overproduct worden vervoerd? Die hooge regten, eindelijk, blijven in de toepassing eigenaardig onbillijk; want waar zal bescherming beginnen, waar ophouden? Allen te beschermen, wie zal daar immer aan denken? Eenigen te beschermen, welke Regering zal ooit met juiste kennis van zaken eene keus kunnen doen? Er bestaat intusschen bescherming bij ons, en die kan niet plotseling ophouden. Men zal er slechts langzamerhand toe geraken. Ik kom nader op die langzame vermindering terug.

Geene formaliteiten, waarover men zoo dikwijls hoort klagen, en waaronder de handel niet minder gebukt gaat, dan onder de hooge regten! Verneemt er naar bij den handel, gaat het gebeurde slechts na. Die formaliteiten begonnen, toen er in 1816 een middelweg werd aangenomen tusschen vrijheid van handel en bescherming van fabrijken. Zij vermeerderden met de stijgende behoeften der schatkist en met het invoeren van kunstmiddelen voor den handel, van entrepôts en fictive entrepôts. Luide klagten werden er van alle zijden vernomen; ook de vreemden hieven die aan; zij zochten er nog meer achter, dan er eigenlijk in gelegen was, en van daar tegen ons die ontevredenheid in Duitschland, thans echter geluwd, nu bij conventies en tractaten wegens de Rijnvaart voor hen vele vrijheden bedongen zijn. Maar niettemin blijven de inlanders klagen. Leest er de ingekomene adressen op na, dat, onder anderen, van de kamer van koophandel te Rotterdam, bladz. 10, of dat van de heeren BUNGE EN COMP., en van een aantal handelshuizen der hoofdstad. Sprekende van de gevolgen der belasting-wetten van September 1816, zeggen zij: „Alle invoer van buiten en alle „vervoer van accijnspligtige goederen ging vergezeld van bewaking, „meting, weging, roeijing, keuring, hermeting, herweging, her„roeijing, herkeuring. Eene tallooze menigte van schrifturen, „documenten, cedullen werd vereischt met bevel van aangifte aan „kantoren, met aanwijzing van rigting en losplaatsen, van routes, „langs welke en van den tijd, binnen welken het vervoer moest plaats „hebben. Onbeschrijfelijk groot werd de omslag van onvrij terri„toir, werkelijke of fictive entrepôts, credietgeving, sloten, plum„bering en visitatie."

Van de bekende *leges* sprekende, waarover ik thans niet zal uitweiden, zegt verder dit zelfde adres: „De onmogelijkheid, om al „de verschillende beambten, inspecteurs, directeurs, contrôleurs, „verificateurs, entreposeurs, visiteurs, commiezen, wakers, meters, „wegers, roeijers en wat niet al meer van lands of stadswege te „salariseren...... bragt de noodzakelijkheid mede, om, door het vast„stellen van emolumenten en onkost-berekeningen, een gedeelte er „van door den belastingschuldige zelven te doen dragen." Over al die moeijelijkheden, reeds kort na 1816 opgekomen en sedert vermeerderd, wordt sinds lang en nog herhaaldelijk geklaagd. De Regering beweert wel, dat het zoo erg niet is, en dat er eene verbetering zal volgen; maar hierin is nog geene reden tot aanneming van een op zich zelf weinig te prijzen tarief gelegen.

Geene gewrongene hulpmiddelen eindelijk van entreposering, fictive entreposering en dergelijken! Het zijn steeds halve maatregelen, beter wel is waar bij een onvrijzinnig stelsel dan niets, doch altijd belemmerend, omslagtig en kostbaar, voor sommige artikelen schier geheel onnut, zoo als voor koren, dat steeds verwerkt en omgezet, voor tabak, die gesorteerd, versneden of bewerkt moet worden, voor kramerijen, te teer en te veel plaats beslaande, om in pakhuizen buiten dagelijksche zorg te verblijven.

Wat alzoo ter vermijding der voorgedragen bezwaren en tot wezenlijke opbeuring van den handel moet leiden, zijn *vooreerst* vaste, matige regten, waardoor van zelve aan de eene zijde sluikerij, aan de andere bescherming vervallen en de zaken meer aan haren natuurlijken loop overgelaten worden; *ten tweede* opheffing van noodelooze en omslagtige formaliteiten, doch welke trouwens voor een groot gedeelte van zelve vervallen, wanneer slechts de regten gematigd zijn.

Wat den handel moet helpen, is in een woord het eenvoudige stelsel, waaronder de handel onzer voorouders bloeide, dat Hamburg en zijne naburige koopsteden verrijkt en waaraan Engeland zelf meer en meer onmiskenbare behoefte gevoelt. Want het Engelsche stelsel, gij weet het, Edel Mogende Heeren! is niet zoo vrijgevig, en dat het er niettemin met den handel zoo gunstig is gelegen, hangt van andere omstandigheden af, verre boven ons bereik.

(Het vervolg en slot hierna.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Nog een woord over de Synode.

Sedert geruimen tijd bestond er eene gespannene verwachting met betrekking tot de algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk voor het jaar 1845, omdat daarin toch de nadere behandeling zoude plaats hebben van de artikelen *tot nadere regeling van de betrekking der Hoogleeraren in de Godgeleerdheid, tot de Nederlandsche Hervormde Kerk.*

Deze verwachting kon niemand, die eenigzins met de zaak bekend was, bevreemden; immers reeds in het vorig jaar deden zich al aanstonds onderscheidene, meest afkeurende stemmen hooren, niet slechts ten opzigte der voorgedragene artikelen, maar vooral ook met betrekking tot de wijze van behandeling dier aangelegene zaak, en het eindelijk genomen besluit in die hooge kerkelijke vergadering.

De spanning werd gaande weg meerder door onderscheidene stukken, die openlijk in het licht verschenen, en waarin de gedachte zaak óf met gematigdheid óf met scherpzinnigheid werd behandeld, en dat bijna algemeen in eenen afkeurenden zin. Hooger klom de verwachting, door dat het bekend werd, hoe van verschillende zijden, uit de meeste gewesten, van bijzondere personen of van collegiën, adressen aan de Synode werden opgezonden, en behalve dat, consideratiën van de Godgeleerde faculteiten van Leiden en Groningen, en van de Hoogleeraren H. J. ROYAARDS en H. E. VINKE, leden van de Godgeleerde faculteit van Utrecht.

De Synode voor 1845 werd geopend en als voorzitter daarvan was benoemd de wel eerwaarde zeer geleerde heer A. FRANCKEN, die ook het vorige jaar dezen moeijelijken post had bekleed. Naauwelijks was eene enkele vergadering gehouden, of naar onderscheidene kanten kwamen berigten van een door den president gedaan voorstel en daarop bij geringe meerderheid van stemmen genomen besluit, dat niet alleen bevreemding baarde, maar door dezen en genen met scherpheid werd afgekeurd.

Toen wij het eerst daarvan kennis verkregen, wenschten wij, dat zulk een voorloopig berigt zich niet snel mogt verbreiden, en hoopten, dat er zich niet aanstonds onbedachtzame stemmen in het openbaar mogten doen hooren van harde afkeuring, maar dat men met bedachtzaamheid mogt wachten totdat men meer bepaald kennis van deze aangelegene zaak zoude bekomen, opdat men met billijkheid zoude kunnen oordeelen.

Deze wensch werd niet verwezenlijkt; want al spoedig vonden wij in de Groninger en Provinciale Groninger Couranten overgenomen een kort, maar sterk afkeurend artikel uit de Leeuwarder Courant, terwijl de Provinciale Groninger Courant van den 11den dezer een meer breedvoerig, scherp

veroordeelend stuk bevatte.

Beide stukken deden ons leed, niet omdat dezelve gerigt waren tegen de zes bekende artikelen, maar omdat wij meenden gegronde vrees te mogen koesteren, dat men zonder genoegzame kennis van zaken, met kenmerkende eenzijdigheid, en met eene schadelijke strekking, vooral in het laatste stuk, oordeel geveld had.

Wij gevoelden opgewektheid, ook een woord te doen hooren, maar aarzelden door de vrees, dat wij, bij een gelijk gebrek van genoegzame kennis van zaken, ware het dan ook gematigder, evenzeer partijdig mogten oordeelen.

Dan, nu verscheen in de Staatscourant, en daaruit overgenomen in verschillende, ook in de beide Groninger Couranten, de textuele mededeeling van Synodale besluiten, in twee onmiddellijk na elkander gehoudene zittingen genomen.

Wij verheugden ons daarover; — want nu bestond er dan toch een meer zekere toetssteen, die ons althans versterkte in enkele gedachten, die wij ons voorloopig over de zoo hoogstgewigtige zaak gevormd hadden, en die wij wagen met bescheidenheid mede te deelen. Geenszins echter willen wij het boven aangeduide stuk uit de Provinciale Courant in deszelfs bijzonderheden ter wederlegging doorloopen; want ook dáárin is het een en ander, waarmede wij ons vereenigen kunnen.

Ontveinzen zullen wij het niet, dat het eerste berigt, dat tot ons kwam aangaande het genomen besluit door de Synode, ook ons bevreemdde en de vrees verwekte, dat velen, vooral van de adressanten, wier stukken ongelezen waren gebleven, zich zeer zouden ergeren, en wij vroegen ons zelven en anderen: wat mag den president geleid hebben tot het doen van zulk een voorstel en dat zoo ontijdig? Zoo ook was het bij het eerste berigt vreemd, dat de hoogeerwaarde heer DERMOUT zijnen post als secretaris zoo geheel onverwacht nederlegde, en de vraag kwam onwillekeurig op: zou dat zijn uit vrees voor het einde, dat de zaak der zes artikelen misschien nemen zal?

Brengen wij met dat eerstgehoorde in vergelijking hetgene wij nu meer ontwikkeld, ja, wij mogen zeggen, meer officieel weten; letten wij op het voorgestelde door den Hoogleeraar KIST en op het voorgedragene door den Hoogleeraar PAREAU, dan komen wij wel eenigzins tot een meer bepaald inzigt, maar er blijft het een en ander, dat bevreemdt en stof tot vrees of ontevredenheid aan velen blijft geven.

Wij vermeenen echter, dat die bevreemding of vrees niet zoo groot is, dat daardoor de scherpe toon van afkeuring gebillijkt kan worden, dien men al te onbedacht welligt doet hooren. Het is zoo, de adressen, van vele zijden ingediend, zijn niet gelezen, alvorens een besluit genomen is. Dit is eene krenking voor hen, die als bijzondere personen, of in vereeniging met meerderen, dezelve hebben ingediend, en er heeft dus schijnbaar eene schending plaats gehad van het dikwijls zoo verkeerd gebezigd regt van petitioneren. Het is waar, door het genomen besluit is de zaak der bewuste artikelen schijnbaar op de lange baan geschoven, en tevens de schijn gegeven, alsof men die zaak, althans dit jaar, niet heeft durven doordrijven.

Maar wij vragen in goeden ernst: ijvert men niet welligt, met daarover hevig te klagen, meer om den vorm, dan om het wezen der zaak? klaagt men niet te sterk over hetgene schijn, maar daarom nog geene werkelijkheid is?

Wij voor ons meenen dat inderdaad, en hebben daarvoor onze gronden, die wij echter gaarne voor betere opofferen, en in eenvoudigheid zullen blootleggen, zoo als deze van den eersten oogenblik ons voor den geest stonden, zonder ons verder in de verschillende gegevene stukken te verdiepen.

De voorgedragene artikelen leverden reeds in het vorige jaar eene groote moeijelijkheid op, en vorderden eene bedachtzame behandeling, zoo als reeds bleek uit de toen genomene besluiten. Eene onvoorwaardelijke aanneming van dezelve zou eene kleine, wel bekende partij in de Nederlandsche Hervormde Kerk hebben doen juichen, maar ook een, welligt voor lange tijden, onherstelbaar kwaad hebben te weeg gebragt in de belemmering van leervrijheid aan onze hoogescholen, voor de faculteiten der Godgeleerdheid. Eene onbepaalde afstemming dier artikelen, in diervoege als zulks door velen verlangd werd, zou tot eene scheuring aanleiding hebben kunnen geven, waarover men zich van verschillende zijden, welligt te laat, zoude hebben beklaagd.

Maar nu is er een gansch jaar over de zaak verloopen, de Synode zag zich voorgelicht door eene menigte van stukken, en legt deze grootendeels ter zijde.

Dat laatste heeft men gezegd; maar uit het bekend gewordene van de Synodale handelingen blijkt, dat zulks niet geheel het geval is. Er is lecture genomen van de drie stukken door Hoogleeraren der Godgeleerde faculteiten ingezonden, en daarop is, ofschoon met belangrijke tegenstemming, en met verzoek van aanteekening dier tegenstemming, besloten, aan de algemeene Synodale Commissie den last op te dragen, om, na in overleg te zijn getreden met de drie Godgeleerde faculteiten, en het gevoelen te hebben ingewonnen van bevoegde kerkelijke Collegiën en personen, omtrent de onderhavige zaak in haar geheel, aan eene volgende Synode een nader voorstel te doen; terwijl *eenstemmig* besloten is, al de andere adressen na afloop der Synodale zittingen in handen van de algemeene Commissie te stellen, ten einde daarop acht te geven, en van dezelve dat gebruik te maken, als zij zal vermeenen te behooren.

Reeds vóór het bekend worden van het eigenlijk bepaalde, konden wij, niettegenstaande het bevreemdende in de wijze, waarop nu, zoo wel als in het vorig jaar, door den president gehandeld was, ons met het genomene besluit, bij bedachtzaam nadenken, bevredigen, en wel om de navolgende redenen:

Vooreerst, meenden wij in den president eenen man te kennen met eenen helderen Evangelischen geest en een vast, zelfstandig karakter, die even zoo min een vriend kan zijn van eene voor betamende leervrijheid alles beperkende, ja doodende kerkinrigting, als van eene alle banden verwerpende vrijzinnigheid. Zoo toch heeft hij zich — bedriegen wij ons niet — vóór het jaar 1844 als lid der Synode doen kennen, en wij hielden het dus daarvoor, en doen dat nog, dat hij dit jaar niet dan om hoogstgewigtige redenen, zonder schroom voor het oordeel van anderen, tot zijn bekend geworden voorstel is gekomen. En zien wij niet geheel verkeerd, dan heeft onze gedachte eenige bevestiging verkregen door de textuele mededeelingen van de Synode.

Ten anderen, wat zou het gevolg geworden zijn, indien, staande de zittingen der tegenwoordige Synode, al de ingediende adressen gelezen waren geworden? Zijn wij gewaarborgd, dat allen in eenen even bedachtzamen, gelijk gestemden geest gesteld waren? dat allen hetzelfde wilden? Zouden, door de dadelijke lezing dier stukken, niet welligt onaangename en voor de groote zaak schadelijke botsingen hebben kunnen ontstaan? en indien men na de lezing tot eene dadelijke afdoening der zaak had durven besluiten, zou men niet ligtelijk, door veelvuldige uiteenloopende zienswijzen, bepalingen of eischen, in zulk eenen maalstroom geraakt zijn, waardoor niet anders, dan een betreurenswaardige afloop zoude zijn ontstaan, tot verlamming van den reeds genoeg geschokten toestand onzer Hervormde Kerk?

Eindelijk, de Synode is omtrent de zoo moeijelijke zaak voorgelicht door consideratiën van de drie ligchamen, in deze zaak allereerst betrokken. Wij kennen den inhoud dier drie stukken wel niet, maar mogen aannemen, ja, wij weten van goederhand, dat dezelve zich alle doen kennen door bondigheid, rondheid en bescheidenheid, gelijk zulks trouwens van de opstellers te verwachten was. Belangrijk was ons daarbij te vernemen, dat de onderscheidene faculteiten niet in onbekendheid met elkanderen gehandeld hebben, en bovenal, dat, bij te verwachten verscheidenheid, in al die stukken dezelfde geest doorstraalt.

En welke zou die geest zijn? — Op die vraag kan gewis wel zonder aarzelen een geruststellend antwoord gegeven worden.

De onderscheidene Godgeleerde faculteiten hebben niet uit het oog kunnen verliezen het wetenschappelijk standpunt, waarop zij geplaatst zijn, en als zoodanig kunnen zij gewis geene maatregelen of bepalingen goedkeuren of aannemen, waardoor in hunne betrekking de leervrijheid wordt belemmerd of weggenomen.

De faculteiten hebben niet kunnen voorbijzien, dat zij geene kerkelijke ligchamen zijn, maar als akademische instellingen aan den Staat behooren, zoodat zij, ofschoon ten volle hunne naauwe betrekking tot de Hervormde Kerk erkennende, waaruit ook zekere verpligtingen voortvloeijen, nimmer zich aan bepalingen zullen onderwerpen, waardoor de magt der Kerk boven die van den Staat zoude worden gezet.

In één woord, de ingediende stukken zullen aan de Synode zeker, bepaald en in klemmende redenen hebben doen zien, dat de gedachte zes artikelen, zoo als zij liggende zijn, door geene der faculteiten kunnen of mogen aangenomen worden, terwijl door dezelve tevens een andere, meer rigtige weg zal zijn aangewezen, om in deze moeijelijke zaak tot een, niet slechts door eenige partij gewild of gewenscht, maar op wet en regt gegrond einde te geraken.

Is niet alles, wat wij slechts met losse trekken nederstelden, verwerpelijk, dan vragen wij: staat de zoo veel aandacht trekkende zaak dan nu op zulk eenen voet, dat daarover zoo scherp moet worden gesproken?

Het blijft misschien, bij alle denkbare onpartijdigheid, onmogelijk, de gansche Synode geheel te kunnen vrijpleiten, van eene verkeerde rigting aan deze zaak gegeven te hebben; het blijft misschien waarheid, dat deze of gene personen of partijen te regt klagen over eene mindere of meerdere schending van een bestaand regt; wij vragen het echter vrijelijk: betreft het in dezen niet meer eenen zekeren vorm, dan wel de zaak zelve, en is het in allen gevalle bevorderlijk aan de groote belangen van de Nederlandsche Hervormde Kerk, daartegen zich zoo sterk en niet onpartijdig uit te laten? Moeten dan bedreigingen en beroeringen ons voor Kerk of Staat eene betere orde van zaken daarstellen? Gewis, dat kan men noch als burger van den Staat, noch als lid der Hervormde Kerk zelfs een oogenblik begeeren, of men zou blind moeten zijn voor alles, wat regt en billijk mag genoemd worden.

Men wane echter niet, dat wij daarom onverschillig zijn omtrent het einde dezer aangelegenheid. In tegendeel, wij kunnen niet ontveinzen, gewenscht te hebben, dat nimmer een voorstel van dien aard aan de Synode ware ingediend; want wij zien nog geenszins de noodzakelijkheid of groote nuttigheid daarvan in. Alle beperkingsmiddelen van dien aard bevorderen niet alleen bij velen eene dikwijls hoogklimmende ontevredenheid, belemmeren niet slechts allen redelijken en wenschelijken, ja pligtmatigen vooruitgang in godsdienstige wetenschap, maar leiden ook tot eene slechts schijnbare beperking van godsdienstige begrippen over het uitwendige, terwijl niet eene billijke vrijheid van denken, maar eene alles losrijtende vrijzinnigheid in stilte en langs bedekte sluipwegen meer en meer doordringt.

Zoo als nu echter de staat van zaken is, hebben wij geene vrees, dat de zoo beperkende artikelen immer bekrachtiging zullen ontvangen, al is het dan ook, dat eene niet gemakkelijk te verwinnen partij met alle kracht daarvoor blijft ijveren.

Wij zouden ons zeer verheugd hebben, indien de Synode had durven of kunnen besluiten, de bewuste artikelen rondelijk af te keuren; maar wij kunnen nog niet gelooven, dat de Synode tot haar genomen besluit gekomen is om daardoor tijd te winnen, ten einde later, bij meer gunstige omstandigheden, de zaak der artikelen door te drijven.

Zulk een oordeel, wij mogen het niet bedekken, zou liefdeloos en onchristelijk zijn, en het te doen hooren, zou de verderfelijkste gevolgen kunnen hebben.

Neen, ons oordeel over deze achtbare vergadering is billijker, al beklagen wij het dan ook, dat welligt eene te groote vrees de harten bestuurd heeft bij de genomene besluiten.

De Synode, hare verpligting omtrent Kerk en Staat bedenkende, zal, na hetgene gehoord is van wege de faculteiten, en voorgelicht door hare Commissie, na raadpleging met de faculteiten en andere bevoegden, óf de zaak der artikelen geheel laten varen, óf iets anders voorstellen — indien zulks noodig geacht worde — dat, zoo wij hopen, meer algemeen bevredigend zal bevonden worden.

Ziedaar onze gedachten en onze verwachting, die wij hopen, dat zich meer en meer bevestigen mogen. Maar hoe dat worde, één' wensch kunnen wij niet onderdrukken, namelijk dezen, dat allen, in welk eene betrekking zij ook tot de Hervormde Kerk staan, bij hooge prijsstelling op behoud van die betamende leer- en geloofsvrijheid, die het beginsel van het Protestantismus is, ook even hoog mogen waarderen die voortplanting der waarheid in liefde, die geenen anderen geest kent, dan die voortvloeit uit het volle Evangelie, en die niet met stoute stappen een licht zoekt voort te planten, dat wel schittert, maar deszelfs glans te veel ontleent aan de menschelijke wijsheid.

N. N.

SCHOONHOVEN, 20 Julij. Ook ds. *J. C. van Schermbeek* voor de beroeping herwaarts bedankt hebbende, is heden het laatstgemaakte twaalftal aangevuld met ds. *H. R. Rookmaker*, predikant te Poortugaal, het zes- en drietal met ds. *C. Swalue*, te Zandvoort, en is daarna beroepen ds. *M. van Staveren*, th. dr. en predikant te Kedichem.

LEEUWARDEN, 23 Julij. Uit het bevorens gemaakte zestal, is door den Breeden Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier op heden geformeerd een drietal, bestaande uit DD A. RUTGERS VAN DER LOEFF, pred. te Zutphen; L. VAN HAAFTEN, pred. te Goes; S. K. THODEN VAN VELZEN, theol. dr. en pred. te Nijmegen.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Nyburg den 15 Julij, kapit. *Pronk* Gesina, van Zaandam n. Stromstad; *Wever* Gesina Beerta, van Bandholm n. Rotterdam; *Ymker* Fenna Catharina, van Odense n. Holland. — Te Tonningen den 15 Julij, *Oostra* Gesina, van Bremen n. de Oostzee. — Te Rendsburg den 16 Julij, *Bolhuis* Gesina, van Wischafen n. Stettin; *Blauw* Jantje, van Groningen n. de Oostzee; *Mulder* Jantina Gesina, van Rotterdam n. de Oostzee.

Binnengekomen te Amsterdam den 18 Julij, kapit. *de Jonge* de 4 Gezusters, van Newcastle; den 20sten *de Jonge* Jantina, van Dantzig; *Huizing* Marchiena, van Anclam; *de Vries* Wobbegina, van Hamburg; den 21sten *Broeckema* Ida Hillegina, van Hartlepool; *de Jong* de Waakzaamheid, van Kroonstad; den 22sten *Roelofs* Alida, van Leer; *Mudder* Margaretha, van Emden. — Te Texel den 20 Julij, *Patje* Annegina, van Dantzig. — In het Vlie den 19 Julij, *Nieboer* Margaretha, van Dantzig; den 20sten *Brouwer* Elzina, van Oudsoen; *Sprik* de 2 Gebroeders, van Krageroe; *Kraan* Helena, van Holmstrand. — Te Helvoet den 20 Julij, *Smit* Maria, van Straalsund. — Te Brielle den 20 Julij, *Potjer* Emma Obina, van Libau. — Te Vlissingen den 20 Julij, *Steffens* Anna, van Hamburg. — Te Genua den 11 Julij, *Bakker* Verwachting, van Amsterdam. — Te Alicante den 5 Julij, *Klunder* Catharina, van Livorno. — Te Boulogne den 15 Julij, *Meijer* Maria, van Riga. — Bij Bevezier den 15 Julij, *Sickens* Lewe van Nijestein, van Amsterdam n. Batavia. — Te Southampton den 17 Julij, *Jansen* Elisabeth, van Emden. — Te Pillau den 14 Julij, *Pruim* Hendrika, van Bremen. — Te Dantzig den 12 Julij, *Meijer* Vriendschap, van Rotterdam; den 13den *Mellema* jonge Tjalling, van Amsterdam; *Posthumus* Anne Willem, van Zwolle; den 14den *de Boer* Petronella, van Amsterdam; *Wilkens* Jantina, van Delfzijl; *Visser* Carolina, van Leer. — Te Drammen den 4 Julij, *Scherpbier* de Hoop, van Bremen. — Te Archangel den 4 Julij, *Deddes* Alberdina, *Vos* Jantina Engelina en *de Boer* Arjen Brouwer, alle drie van Amsterdam; *Hoveling* Triest en *Bockhout* Anna Elisabeth, beide van Rotterdam; den 5den *Bakker* Jacoba, van Amsterdam; *Heikema* Agatha, van Dundee. — Te Bolderaa den 9 Julij, *Stuit* Johannes, van Antwerpen; den 10den *Steffens* Johannes, van Jersey; *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Koningsbergen; den 11den *Duit* Fennegina, van Bergen. — Te Memel den 9 Julij, *Dekker* Onderneming, van Harlingen; *Boswijk* Geertruida, van Pillau; den 10den *Westers* jonge Dirk, van Delfzijl. — Te Pillau den 12 Julij, *van der Werf* Jandina, van Hamburg. — Te Swinemunde den 13 Julij, *Wijnstok* Vriendschap, van Rotterdam. — Te Straalsund den 10 Julij, *Oostra* Antina Hillegiena, van Amsterdam. — Te Flekkefiord den 2 Julij, *Jonker* Gesina Harmina, van Amsterdam. — Te Gothenburg den 11 Julij, *Boll* juffer Stijntje, van Antwerpen. — Te Hamburg den 16 Julij, *de Jong* Alida Gesina, van Bremen. — Te Hollesloot den 19 Julij, *Hazewinkel* Helena, van Riga.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Junij, kapit *Kuiper* Jantina Roelfina, van Petersburg; *Dijkhuis* Christina, van Dantzig; *Tunteler* Christina en *Broeckema* Maria, beide van Hamburg; *Jaski* Alida Theodora, van Dantzig. — Te Texel den 22 Julij, *Gust* de Hoop, van Hartlepool. — In het Vlie den 21 Julij, *Bakker* Alexander en *Brons* Fenna, beide van Petersburg; *Dik* Jantina Petronella, van Nerva; *de Boer* Willem en *Smit* Hendrika, beide van Droback; *Lovius* Onderneming, van Oudsoen. — Te Rouaan den 18 Julij, *Brakke* Hillechiena, van Rotterdam.

In lading te Londen den 17 Julij, kapit. *Bekkering* Ulrike en den 18den *Mulder* Rensina, beide voor Amsterdam.

Zeilklaar te Londen den 17 Julij, kapit. *van der Borgh* Catharina Cornelia en den 18den *Schuuring* Hendrina, beide naar Amsterdam. — Te Liverpool den 16 Julij, *Plukker* Martha Alida, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 21 Julij, kapit. *Visser* Mina, naar Hull; *Meijer* Pieter Hendrik, naar Petersburg; den 22sten *Botje* Gesina Alida en *Kuiper* Maria, beide naar Stettin. — Van Texel den 21 Julij, *de Jong* Eendragt, naar Havannah. — Uit het Vlie den 19 Julij, *Joosten* Alberdina, naar Stettin; *Brouwer* Harmina, naar Hamburg; den 20sten *Stutvoet* Margaretha Gesina, naar Hartlepool. — Van Helvoet den 19 Julij, *de Boer* Goede Hoop, naar Rochefort; *Rentes* de jonge Jan, naar Rouaan. — Van Brielle den 20 Julij, *Brouwer* Maria, naar Nijburg; *Boer* Margina, naar de Oostzee; *Kuiper* Annagina en *Carst* Janke Hooites, beide op avontuur. — Van Maassluis den 20 Julij, *Duintjer* Catrina Frederika, naar Maldon; *de Boer* Elsiena, naar Elseneur. — Van Nantes den 15 Julij, *Bieze* Anna en den 18den *Kleininga* Anna Maria Catharina, beide naar Amsterdam; *Koerts* juffer Garrelts, naar Lissabon. — Van Hamburg den 17 Julij, *Lukje* Annegina, naar Amsterdam; den 19den *Bontekoe* Geertruida, naar Termunterzijl. — Van Bremerhaven den 16 Julij, *Hulzebos* Catharina, naar Amsterdam; *Bollmeijer* de 2 Gebroeders, naar Kampen. — Van Cuxhaven den 18 Julij, *Drent* Anna Catharina, naar Makkum; *Verlaat* Maria, naar Memel. — Van Cette den 15 Julij, *Bieze* Anna, naar Amsterdam. — Van St. Nazaire den 15 Julij, *Schut* Maria Aletta, naar Rotterdam; *Potjer* Catharina Jantina, naar Gent. — Van Kroonstad den 10 Julij, *Boon* Alida Giezen, *Boon* Jacoba Hazewinkel, *Schippers* Jantje, *Vaalman* Catharina, *Jonker* jonge Agatha en den 12den *Uil* Sijbrand Jan, alle zes naar Amsterdam; *Teensma* Reimje en *Zeilinga* Meike, beide naar de Zaan; *de Weerd* Pieter, naar Harlingen; *Pott* Anna Luitzia, naar Dendermonde. — Van Bolderaa den 9 Julij, *Doewes* Harmonie, den 11den *de Jonge* Fennegina en *Wiersma* de Herstelling, alle drie naar Elseneur. — Van Memel den 9 Julij, *Klasen* Alida Jantina, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 22 Julij, kapit. *Wijkmeijer* Margaretha, naar Archangel; *Bakker* Hendrika Matchiena, naar Dantzig; den 23sten *Engelsman* Richard, naar Hull. — Van Texel den 22 Julij, *Sap* Broederliefde en *Tippema* Vriendschap, beide naar Londen. — Uit het Vlie den 21 Julij, *Joosten* Annegina, naar Engeland; *Hansen* Anna Christina, naar Faaborg; *Plukker* Hendrik, naar Noorwegen. — Van Bayonne den 17 Julij, *Wever* jonge Hendrik, naar Amsterdam — Van Duinkerken den 17 Julij, *de Boer* Gesina, naar Amsterdam.

ZOUTKAMP den 23 Julij. Binnengekomen den 20sten kapit. *van Sluis* Ettina en den 21sten *Pott* Annegina, beide van Belt; *van Timmeren* Alida, den 22sten *Wolthekker* Vriendschap en *Oorburg* Hendrika Ellida, alle drie van Brevich; *Rink* Jacobus Begemann, van Wismar; den 23sten *de Vries* Hoop op Welvaart, van Noorwegen. — Vertrokken den 21sten *Ketelaar* de Hoop, *Lukje* Liefdadigheid, *Zeegers* Annegina en *Blaauw* Gesina, alle vier naar Londen; *Hoeksma* Graaf van Rechteren, naar Hull; *Pott* het Vertrouwen, op avontuur; den 23sten *Schaap* Alida Elselina en *Stuveling* Christina Maria, beide naar Londen. — Zeilklaar, *Lukkien* Tjakkina en *Haverbult* juffer Ynske, beide op avontuur.

196ste KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der Derde Klasse.

1ste Lijst. No. 9423 een prijs van *f* 45 en eene premie van *f* 1000. No. 11812 een prijs van *f* 2500. No. 11930 een prijs van *f* 1250. — *2de Lijst.* Geene. — *3de Lijst.* No. 1662, 11165 en 10391 ieder een prijs van *f* 1000. No. 14996 een prijs van *f* 5000. — *4de Lijst.* No. 16387 en 20539 ieder een prijs van *f* 1000. No. 6297 een prijs van *f* 25,000. No. 13608 een prijs van *f* 1250.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 18den tot en met den 24sten Julij 1845 zijn te *Groningen* geboren 11 zoons en 12 dochters; gehuwd 1 paar; overleden 11 ouden en 4 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 22 *Julij.*

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 2,40
Oude Bak 70 ℔ *f* 7,50	Winter 54 ℔ *f* 4,40	» 42 » » 2,55
Jarige » »	» 56 » » 4,75	
» » »	» 58 » » 5,05	BOONEN.
N. Old. 66 » » 5,10	Zomer 52 » » 3,50	Paardenb. *f* 5,25,50
» 68 » » 5,60	» 54 » » 3,80	
» 70 » » 6,10	» » »	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	Knobbe 60 » » 4,30	
N. Inlands. 64 ℔ *f* 4,75	HAVER.	Gr. Gort *f* 8,25,50,75
» 66 » » 5,15	Dikke 41 ℔ *f* 2,25	Par. 100 N. ℔ *f* 11,75 *f* 14
» 68 » » 5,55	» 44 » » 2,45	Koolz. *f* 9,50 a *f* 11
O. » » »	» 47 » » 2,70	N. Aveelz. *f* 9,50,75,
BOEKWEIT.	» 50 » » 2,95	Boterz. *f* (*f* 10,25
Gr. Zand 60 ℔ *f* 5,20	Bl. Voer 35 » » 1,90	Dederzaad *f*
» 62 » » 5,50	» 38 » » 2,10	G. Mostz. *f*
» 64 » » 5,80	» 41 » » 2,35	Raapolie *f* 36,50, *f* 37
Veen 64 » » 5,50	Zw. Voer 38 » » 2,25	Boter ¼ Ton *f* 20 *f* 23

Tarwe als voren. — Rogge 10 cents lager, alleen bij klein gerijf te plaatsen. — Boekweit 10 cents lager. — Gerst prijshoudend. — Haver met weinig handel in een doen. — N. Aveelzaad ongelijk van kwaliteit, als genoteerd naar deugd verkocht.

ROTTERDAM, 21 *Julij.* Buiten den handel ter voorziening in de dagelijksche behoefte, gaat er bij voortduring in Granen niet om, terwijl in de prijzen geene wezenlijke verandering te vermelden is. Van TARWE is heden gedaan: 126, 129 ℔ o. witb. Pools. *f* 270, *f* 300; 129 ℔ j. dito dito *f* 290; 128 ℔ o. roodb. dito *f* 255; 133 ℔ o. Pommer *f* 278; 133 ℔ o. Bovenl. *f* 290; 128, 130 ℔ n. dito *f* 220, *f* 225, *f* 238; 122, 125, 126 ℔ besch. Wismar in veiling *f* 219, *f* 251; 127, 130 ℔ j. Bovenl. *f* 258, *f* 260; 131 ℔ n. Kleefs. *f* 245; 126 ℔ o. witb. Pools. *f* 270. — Vreemde ROGGE tot oude koersen beter afgaande: 124 ℔ o. Pruiss. *f* 204; 120 ℔ j. dito *f* 192; 118 ℔ Arch. *f* 180, *f* 185; 120 ℔ Pools. *f* 180; 121 ℔ n. Limb. *f* 190; 122 ℔ n. Rostock *f* 184; 117, 118, 119 ℔ besch. Wismar in veiling *f* 152, *f* 159; 119, 121 ℔ j. Pruiss. *f* 185, *f* 190, *f* 194; 118 ℔ n. dito *f* 170. — Van HAVER is heden 83, 84 ℔ n. Gron. dikke tot *f* 95 verk. — BOEKWEIT. Verk.: Noordbrab. *f* 195 a *f* 205; Grootb. *f* 200; Limb. *f* 180; Fransch *f* 5 lager *f* 170; p. Vlaamsche *f* 198. — LIJNZAAD: 107, 108 ℔ oud Odessa *f* 270; 107, 108 ℔ Koningsb. *f* 244.

AMSTERDAM, 21 *Julij.* Tarwe bij vorige prijzen; puike soorten weinig ter veil: 130 ℔ b. Pools. *f* 290; 120 ℔ n. w. Gron. *f* 185; 125 ℔ o. Vriesche *f* 240; 130 ℔ o. Rostocker *f* 270; 123 ℔ n. Zeeuws. *f* 207. — Rogge met goeden handel: 119, 121 ℔ Pruiss. *f* 184, *f* 192; 117 ℔ Memel *f* 175, bij groote partijen; 120 ℔ Pruiss. *f* 186 bij partij; 120 ℔ dito *f* 190; 122 ℔ Holst. *f* 185. — Gerst in een doen: 114 ℔ n. Deens. *f* 147. — Boekweit tot vorigen prijs, aan cons. beter te plaatsen: 117 ℔ Amersfoortsche *f* 200.

Koolzaad: op levering ½ p. vl. lager op 9 vat in Sept., Oct., Nov. en April 65½ p. vl. — Lijnzaad lusteloos; een gerijfje 104, 105 ℔ Kon. *f* 210 — Raapolie weder flaauwer: per 6 w. *f* 37,75; vlieg. *f* 36,75 a 50; Sept. *f* 38 a *f* 37,50; Oct. *f* 38,25 a *f* 38; Nov. *f* 38,50 a 25; Dec. *f* 38,75 a 50; Mei *f* 38 a *f* 37,75. — Lijnolie per 6 w. *f* 30; vlieg. *f* 29 a *f* 28,75. — Hennepolie per 6 w. *f* 32,50; vlieg. *f* 31,50 a *f* 31. — Raapkoeken *f* 62 a *f* 66. — Lijnkoeken *f* 8 a *f* 10.

AMSTERDAM, 23 *Julij.* Tarwe en Rogge stil: 124 ℔ n. Zeeuws. Tarwe *f* 210. — 122 ℔ Stettin Rogge *f* 184. — Gerst iets lager bij partij afgedaan: 110, 111 ℔ Deensche *f* 136, *f* 138; 114 ℔ puike dito *f* 147. — Haver zonder handel.

Koolzaad in een doen: op 9 vat in Sept. 65½ p. vl. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering williger: per 6 w. *f* 37,50; vlieg. *f* 36,50 a *f* 36,75; Sept. *f* 37,50 a 75; Oct. *f* 38 a *f* 38,25; Nov. *f* 38,25 a *f* 38,50; Dec. *f* 38,50 a *f* 38,75; Mei *f* 37,50 a *f* 37,75. — Lijnolie per 6 w. *f* 29,75; vlieg. *f* 28,75. — Hennepolie per 6 w. *f* 32; vlieg. *f* 31 a *f* 31,50.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 23 *Julij.*

NEDERL. Werkel. Schuld 2½ pCt. $63\frac{15}{16}$, 64; Dito dito 3 pCt. $77\frac{11}{16}$, 77¾; Dito dito 4 pCt. 100⅝; O. I. Leening 4 pCt. 100⅞; Amortisatie Syndic. 4½ pCt. $100\frac{1}{16}$; dito dito 3½ pCt. 93¾; Handelmaatschappij 4½ pCt. 162¾, 163⅛, 163¼; Haarlemmermeer 5 pCt. 110¾; Aand. Rijn-Spoorweg 4½ pCt. 113¾; Aand. Holl. Spoorw. Maats. 126. — BELGIE, 4½ pCt. 97⅞. — SPANJE, Leening bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 23¾, 23⅞; Dito bij dito, onbep. stukken 5 pCt. 22, 22½; Dito 3 pCt. 40¼, $40\frac{5}{16}$, $40\frac{6}{16}$; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $29\frac{11}{16}$, 30, $29\frac{15}{16}$; Dito dito Kl. St. 30¼, 30⅜; Coupons *Ardoins* $23\frac{9}{16}$, 24; Passive $6\frac{15}{16}$, 7.

PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $67\frac{5}{16}$, $67\frac{7}{16}$; Dito Binnenl. à 1 Conto 5 pCt. 72¾ a 72⅞. — RUSLAND, Obl. bij *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 109⅛; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 108; Cert. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 100½; Dito bij *Hope* 4 pCt. 94¾; Dito bij *Stieglitz en Comp.* 4 pCt. 92⅞; Inschrijving in Assign. 6 pCt. 75¼; Cert. van dito 6 pCt. 77⅛. — POLEN, Aand. met Loten fl. 500, *f* 154½, *f* 154¾. — AMERIKA, Bank-Actien $6\frac{11}{16}$.

Weenerb. bij *Goll & Comp.* 5 pCt. 105¾; Col. ex Ven. 6 pCt. 15, ⅛; Grieks. 5 pCt. 11½; Ven. 2 pCt. 46⅞.

Van onze binnenl. fondsen verdienen noch handel noch variatie eenige bijzondere vermelding.

Naar Aand. Handelmaatsch. was eenige meerdere vraag.

Spaansche vervolgen hunne vooruitgaande beweging, en waren bij zeer levendige affaire in Onbep. Ardoins en Binnenl. 3 pCts. algemeen tot hoogere koersen te plaatsen.

De stemming in Portug. was insgelijks iets aangenamer.

Venez. Uitgest. van 100 £ 14⅞, ⅝; Dito Onbep. St. 14¼; Mexic. Uitgest. v. 100 £ 21⅜; Peru Coupons *f* $1\frac{15}{16}$, *f* 2; Kl. Bl. Gr. Coup. *f* $1\frac{3}{16}$; Ecuador $2\frac{3}{16}$, ¼; Overijssel Spoorweg 105½, Nieuwe Rijn-Dito 122.

Koers van het Geld: Beleening 2¼, ¾ pCt.; Prolongatie 2¼, ¾ pCt.; Wissel-Disconto 2¼ pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. $63\frac{15}{16}$; Handelm. 163¼ a ⅜; Ardoins a 510 £ $22\frac{7}{16}$ a ½.

Te 5¼ uur: Spaans. Binnenl. 3 pCt. $30\frac{1}{16}$; Ardoins £ 510 $22\frac{9}{16}$.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

. Heden beviel van eene DOCHTER JOHANNA GEERTRUIDA ELLENS, geliefde Echtgenoote van

Mr. L. E. LOHMAN.

GRONINGEN, 18 Julij 1845.

. KLEEF, 15 Julij 1845. Heden overleed, tot innige droefheid van hare Ouders en verdere Familie, de Hoog Welgeborene Jonkvrouwe J. M. C. EVERTS.

Eenige kennisgeving.

, GRONINGEN, 19 Julij 1845. Heden morgen overleed mijne geliefde Echtgenoote ANNA POPPE, in den ouderdom van ruim éénendertig jaren, waarvan ik er twaalf met haar op het gelukkigst mogt vereenigd zijn. Wat ik en de zes Kinderen, die zij mij nalaat, in haar verliezen, is niet uit te drukken. Allen, die haar kenden, hadden haar lief.

L. SCHUKKING,
Predikant.

, Heden morgen overleed onze geliefde Vader en Behuwd-Vader, HARMANNUS BEREND SCHUITEMA, in den hoogen ouderdom van 89 jaren en 6 maanden.

Uit aller naam,
H. H. SCHUITEMA.

GRONINGEN, 20 Julij 1845.

, BREUKELEN, 20 Julij 1845. Het KINDJE, ons den 13den dezer geschonken, werd ons op heden, tot onze droefheid, door den dood weder ontnomen.

E. VAN BOLHUIS, ber. *Pr. v. Tolbert.*
D. VLUG.

, Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven mijner Vrouw SOVIEA WILHELMINA BOSMAN, in den bloeijenden leeftijd van ruim 25 jaren, mij nalatende 2 Kindertjes.

GRONINGEN, 21 Julij 1845.

H. REILINGH.

, Heden overleed tot onze droefheid ons geliefd eenig Zoontje FREERK, slechts den ouderdom van zeven maanden bereikt hebbende.

GRONINGEN, 22 Julij 1845.

J. RASKER.
G. RASKER,
geb. **RIJKENS.**

, Heden overleed, tot droefheid van zijne Kinderen en Kleinkinderen, GEERT ALBERTS MENSINGA, in den hoogen ouderdom van 89 jaren en ruim 6 maanden. Dankbaar voor de voorregten, van zulk een' langen tijd hem in onzer midden gezien te hebben, wenschen wij ook stil en gelaten in het wijs bestuur der Voorzienigheid te berusten, in de hope van onzen dierbaren afgestorvene eenmaal in betere gewesten te mogen wederzien.

FARMSUM, 23 Julij 1845.

A. G. MENSINGA.

Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

, HUIZE TEN DIJKE, 23 Julij 1845. Gisteren avond overleed, na eene langdurige sukkeling, in den ouderdom van ruim 75 jaren, de Hoog WelGeboren Vrouwe WILLEMINE JEANE ALBERDA VAN MENKEMA, Vrouwe VAN DIJKSTERHUIS, Douairière LEWE VAN ADUARD.

Eenige kennisgeving.

, Heden morgen werd ik en de mijnen in de diepste droefheid gedompeld, doordien het den Heere van leven en dood behaagde, mij door den dood te ontrukken mijne dierbare Echtgenoote GRIETJE H. OOSTRA, in den ouderdom van 39 jaren, waarvan ik 15 jaren met haar in de genoegelijkste echtvereeniging mogt doorbrengen; mij nalatende 6 Kinderen, van welke het jongste nog geene drie dagen oud is, en allen nog te jong om den slag, die hen trof, te kunnen beseffen.

GRONINGEN, 24 Julij 1845.

L. J. AKKER.

BOEK- EN PAPIERHANDEL
VAN
J. RÖMELINGH, *de jonge,*
in de Heerestraat, te Groningen.

Met vriendelijke bescheidenheid neem ik de vrijheid, met de opening van mijnen **WINKEL**, mij bij alle bewoners van Stad en Provincie, mijnen ***Handel in Hollandsche, Fransche en Duitsche*** **WERKEN** voor THEOLOGIE, REGTSGELEERDHEID, GENEESKUNDE, LITERATUUR, WIS- en NATUURKUNDE, LANDHUISHOUDKUNDE, BOUWKUNDE, TECHNOLOGIE, ENZ.; als ook in alle **LEER-** en **LEESBOEKEN** voor **HOOGER, MIDDELBAAR EN LAGER ONDERWIJS**, in ROMANTISCHE en andere WERKEN van SMAAK voor **LEESGEZELSCHAPPEN**, LANDKAARTEN, ATLASSEN en PLAATWERKEN, BIJBELS, TESTAMENTEN, PSALM- en GEZANGBOEKEN, R.-Kath. GEBEDENBOEKEN en derzelver GARNITUUR; LEVERING van ***Binnen-*** en ***Buitenlandsche Tijdschriften*** en ***Couranten***, PLAATSING van **ADVERTENTIEN** voor alle **NIEUWSBLADEN**; de HANDEL in alle soorten van SCHRIJF-, TEEKEN-, POST-, DRUK-, GEKLEURDE-, MARMER-, SITS-, VLOEI-, FILTREER-, MUZIJK-, CARDOES, GRAAUW- en BORDPAPIEREN; alle soorten van KANTOOR-, SCHOOL- en ZAK-SCHRIJFBOEKEN, TEEKENPORTEFEUILLES, SCHRIJFCASETTEN, BRIEVENTASSCHEN, ALBUMS, PORSELEINEN en KRISTALLEN-INKTSTANDERS, PALISANDER en METALEN ZAK-INKTKOKERS, INSTRUMENT-DOOZEN, TEEKENDOOZEN, LINIALEN, POTLOODEN, CONTÉ, GOMELASTIEK, TEEKENPENNEN, DOEZELAARS, PENSEELEN en TEEKENVOORBEELDEN; PRENTEBOEKJES en KINDERPRENTEN, PENNEMESSEN, ELLEMATEN, CACHETTEN, BRIEVENDEKKERS, SPEEL-, VISITE-, BAL- en BOSTON-KAARTJES, INKT, LAK, OUWELS, STALEN en GANZEPENNEN, ENZ.; alle ***LETTER-*** en ***STEENDRUKZAKEN, BINDERIJ*** en hetgeen verder tot mijne AFFAIRE behoort, gunstig aan te bevelen. Zullende mij wijders, zoo spoedig LOCALITEIT zulks toelaat, bepalen tot **IN-** en **VERKOOP** van **OUDERE** en **GEBRUIKTE BOEKEN**, en rekommandere mij tot het houden van ***Publieke Verkoopingen.***

, De ondergeteekende, CURATOR der onbeheerde Nalatenschap van den Heer **ASSELINUS JOHANNES TIJL**, in leven *Med. Doctor* te *Wierden*, roept bij deze op diens ERFGENAMEN, die deszelfs Nalatenschap, welke door zijne KINDEREN is gerepudiëerd, zouden willen aanvaarden, met verzoek, zich daartoe in dat geval aan te geven.

Hij verzoekt almede allen, die VORDERINGEN ten lasten dezer Nalatenschap mogen hebben, daarvan aan hem *franco* aangifte te willen doen, vóór of uiterlijk op *den 15den Augustus* dezes jaars.

ZWOLLE, 12 Julij 1845.

JOHs. VOETELINK,
Deurwaarder te *Zwolle.*

, Namens de VOLMAGTEN van de *NOORDERKOLONIE*, in het boveneinde van de GEMEENTE *NIEUWE PEKELA*, wordt bekend gemaakt, dat, wegens noodzakelijk te doene VERBETERINGEN aan de *TIL*, liggende in den Hoofdweg naar het *STADSKANAAL*, de PASSAGIE met PAARDEN en RIJTUIGEN over die *TIL*, gedurende **TIEN** dagen, te rekenen van af MAANDAG den 28sten DEZER, **GESTREMD** is.

NIEUWE PEKELA, 19 Julij 1845.

De Burgemeester der Gemeente Nieuwe Pekela:
J. H. DE WEERD.

AANBESTEDING.

GECOMMITTEERDEN tot het daarstellen der inpoldering en tot het bouwen van eenen Poldermolen cum annexis, in de gemeente *Marrum*, zullen, op Dingsdag, den 29sten Julij 1845, des namiddags te 2 uren, ter Herberge van PIETER T. DE BOER, op *Kopkewier*, onder *Westernijkerk*, in het openbaar presenteren te besteden:

Het BOUWEN van eenen geheel nieuwen achtkanten **WIND-WATERMOLEN**, *ter grootte van 23 Ellen vlugt*, met bijlevering van al de daartoe benoodigde MATERIALEN.

Bestek en Teekening liggen, ter inzage voor de belanghebbenden, bij den Kastelein voornoemd, van af den 22sten Julij e. k., terwijl de noodige inlichtingen omtrent dit werk zijn te bekomen bij den Architect KINGMA, te *Ternaard*, door wien op den dag der besteding, van des voormiddags 10 tot 12 uren, aanwijzing in loco zal worden gedaan.

, Op DINGSDAG, den 29sten Julij 1845, des namiddags te vier uren, ten Huize van den Logementhouder WISSEMANN, te *Winschoten*, zal, ten overstaan van GECOMMITTEERDEN uit de PLAATSELIJKE BESTUREN der Gemeenten *Winschoten* en *Beerta*, onder nadere approbatie, worden aanbesteed:

Het MAKEN van eene **VASTE HOUTEN BRUG** met STEENEN WALHOOFDEN, over het *Bellingwolderdiep*, liggende in den *Kunstweg* van de *Hannoversche Grenzen* naar *Winschoten*; — alsmede van onderscheidene **STEENEN DUIKERS** in voorschreven weg.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en Opbod, eerst bij perceelen, en daarna in massa.

De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zullen, boven en behalve in de respectieve Gemeentehuizen van *Winschoten* en *Beerta*, ter lezing liggen: te *Groningen*, in *den Doelen*, bij de Kasteleins VAN DER LAAN, Erven EEKHOFF en Wedw. BONTEKOE, aan de Groote Markt; in de *Slingerij*, buiten de Apoort, en bij VAN WARTUM, in de *Altena*; te *Winschoten*, bij de Kasteleins WISSEMANN, E. VAN DIJK, DIJKSTERHUIS, A. J. RUIBINGH en A. S. NIES; te *Beerta*, bij BUISKOOL; te *Nieuw Beerta*, bij G. E. KUIPER; te *Nieuwe Schans*, bij SMITH; te *Zuidbroek*, bij MONKHOST; te *Martenshoek*, bij MEURS; te *Appingedam*, bij HOEKSTRA, WIERSUM en Wedw. T. STEENHUIS; te *Delfzijl*, bij WEITS, HAZENHOEK, Wedw. ROELFSEMA, ROEMELING en SMIT; te *Winsum*, bij WIERSEMA; te *Onderdendam*, in het GEMEENTEHUIS en ZIJLVESTERHUIS; te *Bedum*, bij J. J. WEG.

De aanwijzing in *loco* zal plaats vinden op den 25sten bevorens, te beginnen te *Nieuwe Schans*; — zullende voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij de Burgemeesters van *Winschoten* en *Beerta*, en bij den Opzigter W. VAN REES, te *Nieuwe Schans.*

WINSCHOTEN, 16 Julij 1845.

Namens de Gecommitteerden voornoemd:
H. J. ENGELKENS.
POST VAN VENEMA.

, **BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN** van *APPINGEDAM* maken bij deze bekend, dat op Zaturdag den 2den Augustus aanstaande, en vervolgens des WOENSDAGS en des ZATURDAGS van iedere week, telkens des voormiddags van 10 tot 1 uur, in een daartoe wel ingerigt ruim Gebouw, staande in de Dijkstraat, aan het Hoofdkanaal, binnen *Appingedam*, gelegenheid zal zijn voor eene ZAMENKOMST van KOOPLIEDEN, LANDBOUWERS, COMMISSIONAIRS, SCHIPPERS en verdere Personen, die tot den *Koophandel in betrekking staan* of daarin *belang stellen*, en zulks ten einde te kunnen Handelen in *GRANEN, BOTER, VELDVRUCHTEN en verdere VOORTBRENGSELS van den LANDBOUW*, met uitnoodiging aan ieder, om van deze inrigting een bestendig gebruik te maken.

Burgemeester en Wethouderen
van Appingedam:
J. POTTER VAN LOON.
Ter ordonnantie van dezelve:
H. J. BEBINGH,
Secretaris.

EEMS-STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ
CONCORDIA, TE *EMDEN*, EN
Nieuwe Bargedienst
tusschen Emden, Leer, Delfzijl en Groningen.

Op ZONDAG, den 27sten Julij, zal de **STOOMBOOT** van *EMDEN* naar *DELFZIJL* en de **BARGE** van *GRONINGEN* naar *DELFZIJL*, TWEE KEER HEEN EN TERUG VAREN, en wel:

DE STOOMBOOT:		DE BARGE:	
Van *Emden* n. *Delfzijl.*	van *Delfzijl* n. *Emden.*	van *Groningen* n. *Delfzijl.*	van *Delfzijl* n. *Groningen.*
3½ uur voorm.	5½ uur voorm.	1 uur voormid.	5¼ uur voorm.
3¼ uur namid.	6 uur namid.	1½ uur namidd.	6 uur namid.

Wordende daardoor op nieuw gelegenheid gegeven, PLEIZIERTOGTJES van *Groningen* naar *Emden* en van *Emden* naar *Groningen* op ÉÉN DAG heen en terug te doen, en in *Emden* van 's morgens 7 tot 's namiddags 3½, in *Groningen* van 's morgens 9½ tot 's namiddags 1½ uur te vertoeven.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.
Dienst voor de maand JULIJ 1845.

Van AMSTERDAM naar KAMPEN:
behalve Zondag, DAGELIJKS, 's morgens te 6 uren.

Van KAMPEN naar AMSTERDAM:
behalve Zaturdag, DAGELIJKS, des namiddags te half twee.

Van KAMPEN naar ARNHEM, DUSSELDORP en KEULEN:
Zondag, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, des morgens te 4 uren.

Van ARNHEM naar KAMPEN:
Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaturdag, des morgens te 11 uren.

De **DILIGENCE** van *Groningen* naar *Zwolle* en *Kampen*, in correspondentie met de STOOMBOOT van *Kampen* op *Amsterdam*, vertrekt, behalve Zaturdag, DAGELIJKS, des morgens te 2 uren, van af het Logement *DE NIEUWE MUNSTER*, bij **C. A. FRIGGE**, terwijl de Reizigers zóó vroegtijdig in *Amsterdam* aankomen, dat zij nog met den laatsten Spoortrein naar *Utrecht, Haarlem, Leiden* en *'s Hage* kunnen vertrekken.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De **DIRECTIE** maakt bekend, dat door haar zullen geveild worden, te *Rotterdam*, op DONDERDAG, den **21sten** Augustus 1845:

25356 Kranj. en Kan. **JAVA SUIKER**, ligg. *aldaar.*
37149 dito dito } **DITO DITO**, „ te *Amsterdam.*
140 Kisten
1964 Kranj. en Kan. **DITO DITO**, „ te *Middelburg.*
1828 dito dito **DITO DITO**, „ te *Dordrecht.*

De Notitiën met de Veilconditiën zullen in tijds worden uitgegeven.

AMSTERDAM, 19 Julij 1845.

VAN DER OUDERMEULEN, *President.*
T. SCHUURMAN, *Directeur, fung. Secret.*

ƒ 50 Belooning

aan dengene, welke eenige AANWIJZING kan doen ter terugbekoming van het **BANK-BILJET**, groot ***ƒ 300***, no. 763, dd. 17 Oct. 1843, genomen uit een' Brief, gestempeld aan het Postkantoor *Groningen* 10 Junij en *Sneek* 11 Junij l.l.

GRONINGEN, 24 Julij 1845.

J. SLOT.

Een GEELGIETER,

welke goed en zuiver giet, kan **BESTELLINGEN** bekomen op de *Lettergieterij* van

A. VAN DER VEEN OOMKENS.

, Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG, den 29sten Julij 1845, des avonds te 7 uren, ten Huize van Mejufvrouw de Wedw. J. S. BONTEKOE, in *de Unie*, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

Eene net doortimmerde HEEREN BEHUIZING met grooten TUIN daarachter en vrijen uitgang ter zijde, staande en gelegen op eigen' grond, ten Noorden in de Hofstraat, te *Groningen*, get. M 17 V; en eene BEHUIZING, daarnevens staande, mede op eigen grond, get. M 18 V, afzonderlijk verhuurd wordende, laatstelijk in eigendom toebehoord hebbende aan wijlen Mevrouw de Wedw. RUTGERS, geb. BRUGMANS. — De voormelde Behuizingen zullen op den 1sten November aanstaande worden aanvaard, en kunnen door de Gegadigden worden bezigtigd des daags bevorens en op den dag van Verkoop, des namiddags van 2—5 uren, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, in tijds ten Kantore van den Notaris verkrijgbaar, alwaar ook, gelijk mede ten Huize van Verkoop, drie dagen bevorens, de Conditiën van dezen Verkoop ter lezing zullen liggen.

, Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op Woensdag, den 6den Augustus 1845, des avonds te 7 uren, ten Huize van den Logementhouder H. VAN DER LAAN, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene nette en wél doortimmerde HEEREN BEHUIZING, geteekend I no. 150 V, met een' fraaijen TUIN er achter; staande en gelegen Westzijde in de Oude Boteringestraat, te *Groningen*, hebbende Uitgang door eenen mandeeligen Gang naar den Achter-den-Muur.

II. Een' fraaije en aangenaam gelegen TUIN, waarin onderscheidene exquise Vruchtdragende BOOMEN en fraai ZOMERHUIS, gelegen aan den Stadssingel, tusschen de Heere- en Oosterpoorten, te *Groningen.*

III. De EIGENDOM van eene *Plaats*, onder *Zuidbroek* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Weduwe POPKE BERENDS, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *ƒ* 23—00.

IV. De EIGENDOM van 19 GRONDPACHTEN van *Huis* en *Hofsteden*, gelegen buiten het Kleine Poortje, bij *Groningen*, bij onderscheidenen in gebruik; doende te zamen tot grondpacht *ƒ* 59—28.

V. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martini Kerk, te *Groningen*, de 4de Plaats in de 5de Bank van het Raadsgestoelte, geteekend nommer 205.

VI. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Akerk, te *Groningen*, in de 3de Bank, geteekend nommer 404. Behoorende deze Goederen tot de nalatenschap van wijlen Mevrouw de Wedw. HAACK.

VII. De HELFT in den EIGENDOM van ongeveer 20 Bunders *Land*, gelegen achter *Helpman*, Westzijde van den Heereweg, onder *Dilgt*, Gemeente *Haren*, wordende bij ROELF VOS onder beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Gregori verschijnende, huur voor deze helft van *ƒ* 45—00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 3 Bunders LAND, gelegen te *Nieuwolda*, bij FEIJE TIJSSENS WOLTHUIS en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *ƒ* 24—00.

IX. De EIGENDOM van eene *Grondpacht* op eene *Blokplaats*, gelegen aan het Oosterdiep in de *Wildervank*, groot ongeveer 6 Bunders, bij EVERT JANS SLEGTER en Vrouw in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *ƒ* 20—00.

X. De EIGENDOM van 2 B., 17 R., 90 E. *Land*, gelegen te *Beijum*, onder *Zuidwolde*, Gemeente *Bedum*, bij O. J. WIERINGA en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *ƒ* 15—00.

Om te aanvaarden perceel 1 op den 1sten November 1845, perceel 2 op Gregori 1846 en de overige percelen dadelijk na den Toeslag.

De percelen 1 en 2 te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uren, op een BEWIJS VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

BOELHUIS IN DE GELKINGESTRAAT.
MANUFAKTUREN.

MAANDAG, den 28sten Julij, des namiddags te 2 uren te beginnen, bij GIEZEN, te *Helpman*, VERKOOP, door kwitering van Affaire, van onderscheidene LAKENS, DUFFELS, BAAIJEN, LINNEN, ONGEBLEEKTE KATOENEN en hetgene meer te bezien zal zijn Zaturdag bevorens, van 2 tot 5 uren.

J. R. MULLER, O.J.z.

FIRMA **VAN CLEEFF & HESSELINK**

1. Donderdag, den 31sten Julij e.k., zal men voor en in 't VERKOOPLOKAAL bij den Apoortenboog (uit hoofde van versterf) verkoopen: Een nagelaten deftig VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, bestaande in MERINOS en BONTE JAPONNEN, WOLLEN en KATOENEN ONDERROKKEN en BORSTROKKEN, OMSLAG-, HALS- en ZAKDOEKEN, WOLLEN en KATOENEN KOUSEN, DAMES MUTSEN en HOEDEN, KINDERGOED, BEDDEGOED en hetgeen verder tot een compleet LIJFSTOEBEHOOREN behoort; voorts het LIJFSIERAAD: GOUD en ZILVER, KERKBOEKEN, alsmede nette HUISMOBILIA en INBOEDEL. Alles te bezien Woensdag namiddag van 3—7 uren.

2. Maandag, den 4den Aug. e.k., bij MARKS, onder Helpman, (door verlaten van Affaire) EXTRA VERKOOP van velerhande WOLLEN, KATOENEN en LINNEN MANUFACTUREN, waaronder vele COURANTE ARTIKELEN.

Uit de Hand te Koop:

Eene BEHUIZING aan de Groote Markt, uitnemend geschikt tot *WINKELAFFAIRE*, zijnde een der beste standen. Te bevragen bij den DRUKKER DEZER.

TE HUUR:

Eene NETTE BOVENWONING met roijalen Opgang, en voorzien van Put- en Regenwater. Adres bij W. VEENHOVEN, in de Zwanenstraat.

Aan de Groote Markt,

op den hoek van de Oosterstraat, zijn bij toeval TWEE GESTOFFEERDE KAMERS **TE HUUR**, met vrijen Opgang, om op den 8sten Augustus te aanvaarden.

J. H. BOSS

verkoopt puik beste ***NIEUWE HARINGS*** voor **10** Cts., bij het Vaatje iets minder.

LEEST HIER!
NIEUWE HARINGS.

Bij den Koopman **ABRAHAM MARCUS PLOEG**, wonende in het ouderlijke Huis op de Nieuwstad, lett. F no. 186, te *Groningen*, zijn ontvangen: opregte NIEUWE GROENE HAAGSCHE HARINGS, **12** cents per stuk, DITO GEZOUTEN VISCH, **10** cents de 5 Oncen, DITO ZOUTE ZALM, **40** cents de 5 oncen; hij verkoopt ook alle soorten van SPAANSCHE FRUITEN, NIEUWE INGEZETTE KOMKOMMERS uit Azijn, **8** cents per stuk, en alle soorten van KRUIDENIERSWAREN, en heeft ontvangen: beste HOLLANDSCHE CITROENBALLETJES, **40** cents de 5 Oncen, en verder meer PRODUCTEN, tot dit Vak behoorende; verzoekt eens ieders gunst en belooft eene prompte bediening.

, De ondergeteekenden, woonachtig bij het *Benedenste Verlaat* te *Veendam*, maken bij deze aan SCHIPPERS, MOLENAARS en verdere begunstigers bekend, dat hunne **ZEILTANERIJ** met den 25sten Julij gereed is, verzoekende eens ieders gunst en rekommandatie, zoowel in het ZEILMAKEN als TANEN, in welke Betrekkingen laatstgenoemde vijftien jaren in Vriesland werkzaam is geweest; belovende eene prompte en civiele behandeling.

NB. Een ieder, welke **GRAANZAKKEN** verkiest gemaakt te hebben tegen *ƒ* **4 — 50** de honderd stuks, gelieve dezelve maar te brengen bij de ondergeteekenden.

M. S. TEN BRUIN en U. G. BUWALDA.

, Bij den Vleeschhouwer **E. J. DE MAAR**, in de Nieuwe Ebbingestraat, zal op heden worden geslagt: een extra puik vet en blank **ZOETEMELKS KALF.**

HARDDRAVERIJ.

De JAARLIJKSCHE HARDDRAVERIJ te *WINSCHOTEN* zal plaats hebben den **28sten** Julij e.k.

PRIJS: als naar gewoonte, ***eene fraai bewerkte ZILVEREN KOFFIJVAAS.***

PREMIE: een ***dito dito*** **TABAKSKOMFOOR.**

Aangifte en Keuring der Paarden des voormiddags te elf uren, in het Logement van E. VAN DIJK, terwijl het rijden precies te twee uren zal beginnen.

Alle Paarden, tot genoegen der Directie, worden toegelaten.

, Er wordt gevraagd: een **LEERLING** in eene *TABAKS-* en *KRUIDENIERS-AFFAIRE* te *Groningen.* Te bevragen bij den Commissionair W. N. BOLT, te *Groningen.*

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.